

BUDAPESTI CZÉGEK.

Gummiárak,

betegápolási cikkek *sértek* (szerek F. Berguerand párisi gyárostól), legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándor egyetemi kötszerésznel,
 Budapest, Erzsébet-kört 50.

Levélbéllyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
 Budapest, IV., Régi posta-u. 5.
 Alapított 1876.
 Veszek! Eladok! Cserélek!

Hirdetések felvételnek

a „*Vasárnapi Ujság*“ kiadó-
 hivatalában, Budapest, IV. ker.
 Egyetem-utca 4. szám alatt.

Gerson Anna asszony

BUDAPEST,
 Andrassy-út 21.
 (félelelet)

27 éven át

v. állami kórházi
 igazgató orvos

gyógyít gyorsan, disre-
 tül és biztos sikerrel
 minden férfi és női bajt.
 Cím: Kardos

specialista,

Kerepesi-ut 6. (kere-
 pesi-bazár) I. em. ajtó 2.
 Rendel: d. e. 7-8, 11-2.
 d. u. 6-7-ig. Levélben is.

A Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrassy-út 30

elvállalja jóállás mellett
 legolcsóbban

asphalt-burkolatok
 fektetését és

nedves lakások,
 pinczék, stb. gyökere
 száraztatását.

Telefon.

Plasticon, Andrassy-ut 69.

Igen tisztelt asszonyom!

Mélyen tisztelt uram!

Kötelességünket teljesítjük, ha tisztelettel ér-
 tesítjük, hogy a régi műcsarnok palotájában,
Andrassy-ut 69. szám, a hol a „**PLAS-
 TICON**“ vállalat mutatja be az ő művészies
 látványosságait, megnyitották a

KALIFA tündérkertjét.

Az ezeregy éj csodás regéi írják le a költői mű-
 vészetnek ezt az alkotását. A szemnek káprázatos
 látványossága ez a kert. Pazarul ékesítve keleti
 növényekkel, illatos virágokkal.

A Kalifa tündérkertjét

és a „**PLASTICON**“ -t
 nézze meg mindenki!

Budapest, 1896. évi május hó.

„**PLASTICON**“, a műcsarnok
 régi palotája, Andrassy-ut 69.

**A SZÉPSÉG
 ÁPOLÁSÁHOZ.**
 Eddig el nem ért
HATÁS.

KIELHAUSER H.
 folyékony

Glycerin-Crème

ártalmatlan anyagokból készült si-
 került vegyületek, mely nemcsak a
 bőrt finomítja, hanem tényleg
 az ifjú üdészet eleveit és azt
 állandóan fenntartja. Legjobb övzer
 levegő, szél és napfény ellen
 eltávolított napfoltot, szeplőt,
 májfoltot és minden más bőrtisztatlanságot.

Glycerin-Crème-Szappan
 kiváló enyhe, bárszerűen bőrt illel, a Glycerin-
 Crème használatával járulhat a

Párisi Hőlgypuder
 a legártalmatlanabb pudert, a bőrt szép fehér színre
 hoztatja és azt simán és szárazon tartja.

Hamisított párisi hőlgypudert és
 Glycerin Crème-t óvakodjanak; csak az
 valódi, melyen a csizmek, valamint a
 círadon a mellékelt védjegy van.

Raktár minden gyógyszertárban és illatszer-üzletben.
 Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF**
 gyógyszertára Budapest, Király-utca 12.

MARGIT-CRÉME

hirnemes, az elegáns hölgyek által
 használt arccrème (nem zsíros ko-
 ncs) rövid idő alatt ifjítja és szépíti
 az arcot, eltávolítja arcról minden-
 nemű bőrtisztatlanságot.
 Egyedül szer szereplő, májfoltok,
 pattanások, bőrrák (míleser) ellen.
 Bámolatás hatása abban rejlik, hogy
 a bőrre kenve az által rögtön felvé-
 tetik és ez okozza azon csodás átalak-
 ulást, hogy szeplővel vagy májfolt-
 tokkal teljesen fedett arc 3-4 nap alatt alabástrom
 fehérré lesz.
 Mivel nem zsíros - nappal is alkalmazható, - a crème-
 vel bekent bőrön a hőlgypor romokul tapad. Ár 50 kr. 1 ft.
Margit-szappan ára 35 kr. - Margit-hőlgypor,
fehér, rózsás és crème színben ára 60 kr. - Mar-
git-fogpép 50 kr.

FÖLDES KELEMEN gyógyszertára,
 Aradon, Deák Ferenc-utca 11. sz.
 Főraktár **BUDAPESTEN**, Török József, Király-utca.

A világ legnagyobb csataképe. Kosciuskó győzelme

Racslawiczánál.

STYKA és KOSSÁK lengyel festő-
 művészek óriási körképe

a városligetben Aréna-út.

Reggel 8 órától nyitva.

Este villamos világítás. Villamos vasút végállomása.

Belépti díj 1 korona.

MATTONI-FÉLE ERZSÉ-SÓS FÜRDŐ BUDAPEST- KELENFÖLD

Idény május 1-től szept. végéig.

Keserő források. Ivó és fürdőgyógyimód.

A gyógyhely földi, esetleg ivóforrások kitérő
 eredménytelenség alkalmazzák: 1. Bármilyen okok
 folytán keletkezett lobos izmádányoknál. 2. Női
 bajoknál, különösen metritis chronicánál; máh
 körüli és hashártyalob után visszamaradt izmád-
 mányoknál; a méhnek helyzetváltozások, nem-
 különben daganatok által előidézett izgatottsági
 tüneteknél; hurutos állapotok és tisztulási zavarok-
 nál stb. 3. Az alhasi szervek bántalmánál; máh-
 bajok, szokványos székrekedés, stb. Zeirkórnál.
 5. Köszvények, stb.

FÜRDŐ-ORVOS: DR. BRUCK JAKAB,
 az orsz. közegészségi tanács r. k. tagja.

Egészséges felkés, fél órányira a fővárostól,
 kényelmes lakások, jó vendéglő, sene, kád- és
 márványfürdők, különféle ruhanyakoztatások.
 kel. - Rendes társasokos-közeledés.

A kocsi állomási helye: **Ferencz József-**
tér, a régi Lloyd-épület előtt.

A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosítás-
 sal szívesen szolgál

Mattoni és Wille
 Budapest.

Több mint

50 év óta sikerrel használta tik!

Szeplőket és májfoltokat, valamint
 az összes
 bőrtisztatlanságokat
 biztosan eltávolítja az

Eszéki Spitzer Kenőcs

és az
eszéki Salvator szappan

Valódi minőségben csak a

DIENES J. C.-féle

gyógyszertárban.

Eszéken, felsőváros.

1 tégely Spitzer kenőcs ... 35 kr.
 1 üveg mosdóvíz ... 40 kr.
 1 darab Salvator szappan ... 50 kr.
 1 tégely képszaszta ... 60 kr.
 1 doboz Lyoni rizspor 3 színben 50 kr. és 1 ft.

Figyelemztetés. Csak akkor valódi, ha fenti
 törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva
 és kéri a t. cz. közönség csak a Dienes-féle
 eszéki kenőt és szappant kéri és elfogadni.

Főraktár Budapest:
TÖRÖK JÓZSEF úrnál
 Király-utca 12.

Páris 1889. Kitüntetve Brüsszel 1891.
 Genf 1889. Bécs 1891.
 1893. Chicago. Magdeburg. London 1893.

Egyetemes gyomorpor

Barella P. F. W.-től Berlin SW., Friedrichstrasse
 220, a franciaországi orvosi társulatok tagja.
 Orvosilag legjobban ajánlatik. Rendkívül sike-
 res, még idült gyomorhajoknál is.
 Szállít próbára ingyen, csupán a viteldij meg-
 térítése mellett, berlini főraktárából.
 Ausztria-Magyarország számára egy doboz 1.60
 Raktár:

Budapest: Török József gyógysz.
 király-utca 12. szám.

HAZAI IPAR.
ROMAI ÉS VELENCZEI
MÁRVÁNYMOZAIKLAP
 LEGALKALMASSÁB MINDENNEML
 BURKOLÁSRA
MELOCOPETER
 BUDAPEST
 W. DEHAY-UTCA 21.

27. SZÁM. 1896.

BUDAPEST, JULIUS 5.

43. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 ft.
 POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fél évre 6 .

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 ft.
 fél évre 4 .

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5
 fél évre 2.50

Külföldi előfizetőknek a postai-
 megfizetési viteldij is emelendő.

DÍSZMAGYAR ÖLTÖZETEK AZ EZREDEVI ÜNNEPÉLYEKEN.

ORSZÁG-VILÁG egyértelműleg elismerte, hogy
 magukban is nagyszerű ezredévi ünne-
 pélyeinknek mind méltóságát, mind fényét
 rendkívül emelték azok a díszmagyar öltözetek,
 melyekben uralkodó házunknak több tagja, or-
 szágos méltóságaink, főuraink és egyéb előkelő-
 ségeink előbb a május 3-diki
 háladási isteni tiszteletén, majd
 pedig a június 8-diki dísz-or-
 szágyűlésen és nagy díszme-
 netben megjelentek. Századok
 hagyományai és emlékei ele-
 venültek föl azonban a szertar-
 tásokban és pompás jelenetek-
 ben, a melyek e történelmi ne-
 vezetességű napokon a nemzeti
 ünnepélyek fő színhelyét, Buda-
 pest fő- és székvárost beragyog-
 ták. Országos és családi kincsek,
 köz- és magán-ereklyék előke-
 rültek őrző rejtekeikből, hogy a
 nagy nyilvánosság elé lépjenek
 és a nézők százezrei előtt lélek-
 emelő látványossággal elvonul-
 janak; a régi idők és a jelenkor
 ízlése százféleképpen elegyült,
 hogy alakban és színekben olyan
 tündéri összhanggá egyesüljön,
 mely nemzeti sajátosságával és
 hazafias lelkesedéssel megbü-
 völjön minden szívet s elkápráz-
 tasson minden szemet.

E nagy fényű pompázásból
 ezúttal csak a díszmagyar öltö-
 zetekről kívánunk részleteseb-
 ben megemlékezni s azokat ne-
 hány kiváló alakon képekben is
 bemutatni.

A díszmagyar öltözet mind
 eredetét, mind fejlődését illető-
 leg igazi nemzeti elemekből áll.
 Hiába vitatják némelyek, hogy
 ez is, az is idegen kölcsönzés
 volna. Mint minden népnek, a
 magyarnak is megvolt és meg-
 van a maga külön ízlése, a mely
 mindig teljes eredetiséggel nyi-
 latkozott egyebek közt házi be-
 rendezésünkben és viseletünk-
 ben; noha természetesen az
 ízlés sem zárkozhatik el az

idegen hatások elől a népek közt történő folyto-
 nos érintkezés miatt.

Népünk nemzeti viselete egészen a népván-
 dorlás koráig visszanyomozható; mai hazánk-
 ban való megtelepedésünk óta pedig legalább
 főbb vonásaiban olyan állandó divatú, hogy
 mind az itt talált, mind a később ide költözött
 idegen ajkú népfajokat is meghódította; ki több,

ki kevesebb módosítással átvette, a maga ízlése-
 hez idomította és viseli mind e mai napig.

Az úri magyar viselet, vagy díszmagyar talán
 messzebb áll az ősmagyar viselettől, talán több
 idegen elemet olvasztott magába; de alapjában
 kétségkívül ősi eredetű, melyen a turáni, főleg
 a perzsa viselet rokon vonásai ma is fölismer-
 hetők, így a mente szabása és sujtásoszása.

A díszmagyar alkotó részei:

1. a férfi viseletben: a süveg, a
 kaczagány, vagy később a mente,
 az atilla vagy dolmány, a szűk
 nadrág és a hosszú szárú sar-
 kantyús csizma vagy rövid szárú
 sarkantyús saru, melyeket a
 díszkard egészíti ki; — 2. a női
 viseletben: a főkötő vagy a
 pártla (rendesen fátoldisszal),
 a mente, az ingváll, a mellényke
 (pruszlik), a szoknya, a kötény
 és a cipő.

Mind a férfi, mind a női öl-
 tözet anyaga, szabása és díszí-
 tése sokféle változáson ment át,
 a mennyiben az egyes ruhada-
 rak rendesen alkalmazkodtak
 többé-kevésbé a koronkénti di-
 vatokhoz, de alapjellemvoná-
 saikat mind maig megőrizték.

A süveg, kacsma vagy kalpag
 eredetileg karimátlan csúcsos
 prémsapka volt; csak a XIII.
 század óta fordul elő többé-
 kevésbé elálló s zárt vagy nyi-
 tott karimával. Díszre egy vagy
 több szál toll (solyom, sas, ke-
 recsen, páva, strucc, daru, kó-
 csag), vagy éppen egész szárny, me-
 lyet kivált a XVI. században drá-
 gaköves ékszerrel erősítettek a
 süveg elejére vagy baloldalára.

A kaczagány rendesen egész-
 ben kikészített prémes állatbőr
 (tigris, párducz, oroszlán, medve,
 farkas, kékróka), melyen a fej és
 egyik előláb körmös része volt
 kapcsolva idomítva úgy, hogy a
 fej rendesen a balvállon feküdt.
 Pompásabb ennél a mente, mely-
 ről a XIV. században történik
 először említés. Ez virágokkal
 átszőtt drága színes kelméből
 készült, pompás mentekötővel

Koller utólag fényképe után

STEFÁNIA ÖZVEGY TRÓNÖRÖKSÉ FŐHERCEZGNŐ MAGYAR DÍSZBEN.

és gombokkal, sujtással és zsinórzattal megrakva. Rendesen panyókásan viselték; de a XVI. század óta gyakran előfordult olyan hosszú mente is, melynek az újai helyén csak egy-egy nyílás volt, s úgy öltötték föl a más színű s szintén virágos kelméjű dolmány vagy atilla fölé, hogy a viselő karjai e nyílásokon nyultak ki. Úgy a mente, mint a dolmány vagy atilla elején vagy egyenletes sorban, vagy hármas csoportokban voltak elhelyezve a nagy értékű drágaköves gombok és a gomblyukak.

A nadrag szorosan testhez álló s rendesen színes kelméjű, elől vitézkötéssel, oldalt zsinórzattal. A hosszú szárú csizma legtöbbször piros vagy sárga kordovánból, vagy szattyánból készült, fönt szegélyeztet és himzéssel. Hasonló bőrből készült a saru is, melynek rövid szarát vagy bőrhajtóka, vagy drága rojt szegélyezte. A sarkantyú egyikről sem hiányozhatott.

A diszkard rendesen a dolmány- vagy atilla derekára kötött pompás övről, vagy olykor a jobb vállon keresztül vett tartóról függött alá.

A *főkötő* és a *párta* igen régi női fejdísz. Amaz hajdan szintén csúcsos volt, mint a férfi süveg s ferdén hajlott hátrafelé a kontyon. Később nyerte mai kekedet alakját. Anyaga eleitől kezdve csipkeféle finom szövétű volt; disze arany vagy ezüst paszománt volt gazdagon ékítve gyöngyökkel és drágakövekkel. A párta a homlok körül vont finom szövétű szalagból állott, melyet szintén gyöngyök, drágakövek, arany vagy ezüst pikelyek (később arany pénzek) s himzések ékesítettek. Úgy látszik, hosszú fátöl is futott le a fejdíszről. Így fátöldíszre van például annak a női alaknak, a melyet egy XV. századbéli képen látunk. Ez a kép Heffner és Altenegg művében jelent meg, mint egykorú ábrázolása egy XV. századbéli magyar zarándok-csoportnak, melyen egy térdeplő nő fejét magas süveg alakú, sujtással és gyöngyökkel himzett párta fűdi s a róla lefutó hosszú fátöl vége a nő balkarjára hajlik.

A *női mente* hasonló a férfiakéhoz, de kétféle szabású: újjatlan és újjas. Az imént említett kép nőalakjának a vállain újjatlan mente van karikás himzésű szélekkel. A későbbi menték újjasok és részint rövid, részint hosszabb szabásúak. Ezeket a himzéseken kívül drága prémezet is szegélyezi, mint a férfi mentéket. Bőséggük a divat szerint változó volt. Szélesebb öltözködésnél köpenyszerű bőségű volt az ilyen hosszabb menték alja. Anyaguk szintén különféle színű finom posztó, virágos selyem vagy bársony. A mentekötő és gombok ezeken is mind megannyi drága ékszerek.

Az *ingváll* finom fehér szövétből készült himzett nyakkal s mellet és kecses domború újjakkal, melyek időnként vagy a könyökön felül, vagy a kézesüklön záródtak díszes kötőlékkel, szalag- vagy paszománt-csokorral.

A *melényke* vagy *pruszlik* mélyen kivágott s szorosan testhez álló volt rendesen színes virágos kelméből. Elül más színű atlasz, selyem vagy bársony betéttel, mely alá felé hegyessé szűkült s keresztzsinórzattal, gyöngyökkel és drága himzésekkel volt díszítve. Ilyen szarufas melénykét először Mátyás király feleségének, Beatrix királynénak Bécsben örzött mellképén találunk. A szoknya brokát selyem vagy atlasz szövétből készült, pompás virágokkal átszőve. A különböző korokbeli divat szerint hol rövide

STRELISKY FÉNYKÉPE UTÁN.
BLANKA FÖHERCEZEGNŐ,
LIPÓT SALVATOR FÖHERCEGEZ NEJE MAGYAR DÍSZBEN.

(bokorugró, XVII. század), hol földig érő hosszúra szabták a szoknyát. Uszályljal csak a múlt század óta fordul elő. A szoknya előtt finom fátöl szövétű s drága himzésű köténykét viseltek, mely a szoknya hosszával többé-kevésbé egyezett. Nagyon emelték a magában is pompás női öltözék fényét a különféle, olykor kincseket érő ékszerek, mint a hajba font vagy a nyakra illesztett gyöngysorok, drágaköves fülöngyök, násfák (nyak- és melldíszek), karperecek és gyűrűk. A női díszmagyar öltözetnek ma ismert és használt részei együtt először azokon a XVI. századból fennmaradt festményeken tűnnek föl, a melyek az Eszterházyak családi képtárában őriztetnek.

A női cipőket, mint gyakran a férfi csizmákat és sarukat is gyöngyökkel vagy egyéb ékítményekkel is díszítették.

Ezek a gyönyörű férfi és női díszöltözetek pazar változatossággal voltak láthatók az említett ünnepélyek alkalmával. Nagy gonddal és stilszerűséggel készült minden legkisebb ruhadarab olyan példányok, rajzok és leírások után, a melyek e tekintetben a legértékesebbek és leghitelesebbek. A mi módosítások itt-ott észrevehetők voltak főleg a női öltözeteken, azok csupán a mostani divathoz való célos alkalmaszkodásból származtak, de a nélkül, hogy a díszmagyar nemzeti sajtászerűségének ártottak volna.

Ez általánosan ismert, s épen ezért itt csak vázlatosan rajzolt festői díszöltözetek ritka sokaságban és változatosságban voltak láthatók úgy a május 3-iki, mint még inkább a június 4-iki ünnepélyeken. Különösen a férfi díszmagyar négy századnak, úgy mint a XVI., XVII., XVIII. és a XIX. századoknak érdekesen különböző szabásaiban pompázott; míg a női öltözetek legnagyobb részt a jelen század divatához és ízléséhez alkalmazkodtak.

A nagy fényű ünnepélyről fényképi főlvételek után egyes alakokat is be akarván mutatni: jelen első ily közleményünket nem nyithatnók meg méltóbban mással, mint *Szefánia* özvegy trónörökös-né főhercegnő díszmagyar ruhájú arczképével, ki az ezredévi ünnepélyek alkalmával itt időzésekor is annyi figyelmet tanúsított hazánk azon közművelődési és emberbaráti intézményei iránt, a melyeknek vezetésében személyesen is részt vesz.

Szefánia főhercegnő pompás díszmagyar öltözte a következő részekből állott: galambszürke atlasz ruha, melynek szoknyáját brüsszeli arany himzésű, művészileg alkotott rózsák és gyöngyvirágok ékesítették. Hasonló, de magyar ízlésű himzés volt a fekete bársony újjas derekán hátul két keskeny ában és elől az atlasz betét két oldalán; ugyanitt gyöngysorok futottak keresztbe a díszes kapcsokkal egybefoglalt mellet végig, míg a derekat drágaköves öv fogta körül. A finom fehér ingváll nyakát bársonyszalagra illesztett nagy szemű gyöngysor zárta be. Pompás kis főkötőjéről hátul fátöl folyt le, a mely, valamint fehér túllból készült köténye, aranyhimzéssel volt ékesítve.

Másik igen fényes jelenség volt *Blanka főhercegnő*, Lipót Salvator főhercegnéje, kinek világoskék atlasz ruhája XIII. Lajos korabeli stíl szerint készült domború ezüst himzéssel volt díszítve. A derek szintén világoskék bársony volt ugyancsak ezüst himzéssel, s elől atlasz betéttel, melyen gyöngysorok futottak keresztbe egészen végig. Ingvállja a nyakán gyöngysorral záródott. Fején gyémántos diadém volt, melyen mélyen lefutó fátöl, valamint a fátöl köténye is remek himzéssel volt készítve.

Főrangú hölgyeink közül nagy figyelmet keltettek a többiek közt:

Báró Bánffy Dezsőné, a miniszterelnök neje, kinek épen oly fényes, mint ízléses öltözéke a következő volt: sötétzöld bársony mente cizolyprémme és arany sujtásoszással; füzöld pruszlik arany sujtással és a Bánffy-család antik ékszereivel díszítve; ezek közt mellü gyanánt szolgált Bethlen Gábor fejedelem egykori forgója (1626 évszámmal), mely történetileg is nagy becsű; szoknyája rózsaszín selyem-brokát termézetes színű rózsákkal, melyek közül egy ág a pruszlikra futott föl. Fehér aranynyal himzett gyöngyös és antik ékszerrel díszített főkötőjéről lefutó fátöl és finom köténye szintén aranynyal volt himezve.

Báró Jósika Samuné, az ő felsége személye mellett miniszter neje ezüstszürke színű ruhában jelent meg, mely régi aranyosipkével volt gazdagon szegélyezve; mentéje rubinpiros bársonyból készült gazdag zsinórzattal, arany paszománttal s cizolyprémme; ingvállán és pruszlikján nagy értékű családi ékszerek ragyogtak; főkötője szintén gazdag díszű volt; ennek fátölát, mint aranynyal himzett kötényét is piros és zöld levéldísz szegélyezte.

Igen fényes díszöltözetekben jelentek meg továbbá: *gr. Eszterházy Ferencné* Lobkovicz hercegnő, *gr. Apponyi Lajosné*, a magyar udvarnag neje, *ifj. gr. Zay Miklósné* Károlyi Margit grófnő, *gr. Bethlen Andrásné* és *Benitzky Ferencné* Bajza Lenke ismert regényíróknő, kinek arany virágokkal himzett fehér brokát selyem szoknyája, aranynyal kivarrott vörös bársony pruszlikja s aranynyal himzett vörös mentéje volt, melynek posztóját ez előtt kétszáz évvel szőtték. Arany csipke-főkötőjéről lefutó fátöl, úgy szintén köténye régi brüsszeli szövétből készült.

A férfi díszmagyar viselői közül bemutatjuk kitűnő festőket, *Munkácsy Mihályt*, a ki gyakorlott művészi érzékével igen ékes XVI. századbéli öltözetet választott, melynek minden egyes darabja festői hatású volt.

Kiváló díszben jelent meg *Perczel Dezső* belügyminiszter, a nagy díszmenet vezére, XVII.

századbéli öltözetű apródjaival és pompásan szerszámozott lován.

Nagyon magára vonta a néző közönség figyelmét *gróf Pejacevics Tódor*, ki a díszmenetben Horvátország zászlaját vitte, fényes díszmagyarban s pompás fölszerelésű lovon, melyet a történelemből ismert báró Trenk egykori pandurjainak díszruhájába öltöztetett két csatlós vezett. Pejacevics Tódor grófról följegyezzük ez alkalommal a következő adatokat: gróf Pejacevics László, egykori horvát bannak a legidősebb fia s mint ilyen, a családi majoratus örököse. Kiváló nevelésben részesült. Jogot végzett a budapesti egyetemen, hol jogtudorrá is fölavattatott. Külföldi egyetemeket is látogatott. Mint igen képzettségű ifjú haza térvén, a közpályára lépett oly szándékkal, hogy tehetségeit és munkásságát szűkebb hazájának, Szlavóniának szentelje. Gróf Khuen-Héderváry Károly horvát bán, kinek buzgó híve s benső barátja, 1866-ban Verőce megye főispánjává nevezette ki, mely hivatalát oly tapintatosan és oly szakértelemmel tölti be, hogy közelebb az egész Verőce megye általános lelkesedéssel ünnepelte meg főispáni működésének tizedik évfordulóját. Népszerűségét nagyon gyarapítja bájos neje, Vay Lilla grófnő, ki Szlavonia társadalmi életében szintén vezető szerepet visz. Gróf Pejacevics Tódor a magyar államhoz való ragaszkodás ébrentartásával igen tapintatosan össze tudja egyeztetni a szűkebb haza iránti szeretetet, s a békés haladásnak és a testvériegyetésnek első és legbuzgóbb bajnokai közé tartozik.

PUSZTASZER.

Te aranykalászos, délibábos róna,
Te voltál tanúja, te vagy a tudója
Régi vitézségnek, régi bölcseségnek:
Mi dicső eleink
Hazát hogy szerettek, törvényt hogy tevének!
— Ledőlök hantodra: regélj... regélj róla.

... Zúgó harczi zajtól riadoz a Kárpát,
Büszke hada élén jó dalias Árpád,
Mint a viharos ég pusztító haragja...
Hull, pusztul az ellen
Szilaj harczi kedve a merre ragadja,
A hol megforgatja a buzogányt, dárdát,

Munkács berkeitől pásztos Alparig
A halom, a róna piros vértől ázik...

Egykorú kép után rajzolta Nemes Mihály.
MAGYAR NŐI VISELET A XV. SZÁZAD KÖZÉPE TÁJÁRÓL.

Diadal jár arra, a merre ők járnak!
— Halált osztva villog
Félelmetes kardja szörnyű daliáknak,
Mint haragos égen villám ha cikázik...

S készen a nagy munka... Sík, halom nem zajdul
Paripadobajtól, harsány harczi zajtul,
Virágos örömmel gyílnék áldomásra:
— Magyar ez az ország,
Melynek nincsen párja, melynek nincsen mása!
Fakad ezer szívből, riad ezer ajkúl.

Hol a fölkelő nap legelőször látszik,
Hol a délibábol szabad szellő játszik,
Hol elébe tárul a szabadság képe:
— Nagy tanácskozássra
Oda sereglik a szabadságnak népe,
Ott ad békés jobbot annak, ki hozzá szit.

Megelevenül a Körtvélyes tó partja,
Hadverő fegyverét a harcoss lerakja
S áhitattal hallgat vénjei szavára...
— Tudja, ha mit szólnak:
Mondják a szabadság, a haza javára.
— S letéve nagy jövő szirterős alapja!

VÉRSZERZŐDÉS.

Irtá és a kecskeméti ezredévi ünnepen felolvasta BARTÓK LAJOS.

Emlékezzünk régiekről, Scythiából kijöttekről, Magyaroknak eleikről, S azok vitézségeikről!	Így zudultak Etelközbe, Önvérökben megfürösztve, Álmos ősapánk vezetén Népét ősi hún örökbé.	Egyőnket ha megtámadják, Megérzik mindönk haragját. Egymást védik világégig A magyarok, el nem hagyják!	Hetedik áldozatkészég, S valamennyi: harczi készség. Hét vezér mind, mint egyenkint: Törvénytisztelet s vitézség!	Egy hazát nekünk, egy isten! S egy érzést, mely egyesítsen, S adj sok ellent, a magyar hogy Maga barátja lehessen!
Vége már Nagy Scythiának, Sziittya párdnecok honának! Bárha áll száz tartományból: Száz felé hűz, meg nem állhat!	S böles vezér szólt: «Azt keressük: Egységet hogy megvehessük, — Nagy szabadság balszerencsénk! S a világot megverhessük!	Fejdelmünk vagy, Atil vére, Állj egy nemzet elejére, S veszszen, ki hűtlen viszályt hoz Fejdelmére, nemzetére!	Mint most vérünk egy kehelybe: Úgy a hét törzs teste-lelke, Vére nemzet s fejdelemnek, Mindörökre folyon egybe!	S mint-e serleg nem a bortul, Habzik párolgó bibortul: Ki hazánkra támad orvul, Vére annak így kicsordul!
Vérbe fült az Ős-magyarhon, Vértől árad a bíbor Don. Egymást verte a magyar le A Fekete tengerparton.	Száz magyar törzs apadt hétére, Lennének egygyé: százát érne le... «Jó!» zuggott hat főmagyar rá, «Légy hetünk közt fővezér te!	Föl paizsra most emeljünk, Rád köszöntsük bíbor kelyhünk, Folyjon egybe hősi vérünk, Ősz vezérünk, fejdelmünk!	Tört vonánk most önkurunkra, Soha testvér-rokonunkra: Ellenünknek venni véret, Légyen a vitézi munka!	S így fakadjon, így szabadjon, Átkos élte így apadjon, A ki hűtlen esküjéhez, Vére végig elcsorogjon!
Harczban első valamennyi: Békén is az akart lenni! Bősz viszályt, fő ellenséget, Ezért nem bírták leverni.	S most, a merre víz szerencséd, Követünk mi kész örömmel, Fejdelmünk, Önd, Kond, Elődöl, Tas és Huba Tőhötömmel!	Te bölcsesség, másik hűség, A harcmedik saszselem, Negyedik esel, ötödik dacz, Hatodikunk nagylelkűség.	S Hadur kardunk' ha megáldja, S a magyarnak lesz hazája: Elő a törvény-kehelylyel, Újra föl, vérdáldomásra!	S kézzel-kézzel kehely járja, Szájról-szájra, áldomásra, S fejdelemmel nép s vezérek Szállnak országhódításra.
Ősz Álmos fejdelmi vére, Árpád lett nemzet vezére. Párducz nyargal paripáján, — Csak előre, csak előre!	Vérrel újra ott pecsétlik: Hogy a hont örökre védik: Hozza törvényt, törve önkényt, Fentartják száz ezredévig!	Fönn a légben kavarognak, Délibábolban imbolyognak Honszerző vitéz vezéri Honszerető magyaroknak.	Nézd, Árpád, elő sirodból, Magyarok szívéből kelve: Ősi törvény nincs feledve: — Egy a nemzet s fejdelme!	E hantokba újra s újra Ezer éve jegyezzük fel, Életünkkel és vérünkkel, Hogy e hont megvédenünk kell!
Tót Szvatopluk elteperve, Fut bolgár Zalán leverve, Pannon földet meghódítva, — Úgy jövének Pustaszerre!	Vérrel újra ott pecsétlik: Hogy a hont örökre védik: Hozza törvényt, törve önkényt, Fentartják száz ezredévig!	Fönn a légben kavarognak, Délibábolban imbolyognak Honszerző vitéz vezéri Honszerető magyaroknak.	Nézd, Árpád, elő sirodból, Magyarok szívéből kelve: Ősi törvény nincs feledve: — Egy a nemzet s fejdelme!	S magyar király koronája Reá ragyog országra, Magyarország dicsősége Ragyog az egész világra!

Kevés szót ejtnek ott, keveset... ám benne
Annál több a haza s szabadság szerelme:
— Kinek hullott érte verejtéke, vére,
Közös kincse e föld,
Ha ki elárulja, halál a fejére,
Hadúr haragja az égen is megverje!

Legyen egy vezére, ahogy indul hadba,
Otthon böles bírja, szerető jó atya
Árpád törzsökéből... szíve, szívverése
Igaz magyar legyen,
Szentségtörő kézzel senki meg ne sértse
Népe zászlaját, míg tisztán lobogtatja!

Megpöcséltik vérről... kehely összecsendül,
Hegedősök dala édes-búsán zendül!
Leviharzott harezról, jövő dicsőségéről...
Oltár füstje felszáll,
Hadúr lemosolyog a ragyogó égről...
Egy-egy édes könyecsepp csordul ki a szemből.

... Te aranykalászos, délibábos róna
Te voltál tanúja, te léssz a tudója
Régi dicsőségnek, régi bölcseségnek:
— Száll az idő, röpül...
Te állsz, te megmaradsz... késő nemzedéknek
Szívét dobogtatva regélj... regélj róla.
Lampérth Géza.

A TEREBSI-LEÁNYOK.

Irtá Bársony István.

Nagy idő után hazafelé mentem.
Hazafele!... Egy kis városba, a hol gyermekeimeket töltöttem s a honnan még sihederegyénykoromban származtam el.

Régen volt az. Az öregek, a kiket bácsinak-néninek szólóngattam, talán már mind meghaltak. A fiatalok között talán már senki sincs, a ki rám ösmerne.

Hogy tud fájni az ilyen gondolat! — Hogy a hol olyan igazi, tiszta boldogságban volt részünk valaha, ott egyszer csak a nevünket se tudják. Végigmegyek majd a városom, a hol másfél évtized alatt alig változott valami, — csak a vén házak lettek még rozogábbak, s a palló mellé ültetett fák bontogatják ki jobban lombjaikat, — s a ki szemközt jön velem, látom a nézéséből, azt gondolja: ugyan ki lehet ez!

Még egy állomásnyira volt a vonat K.-tól. A mint a gőzgép szuszogva-fújva neki rugaszkodott: valami boldog elfogódás szállott meg. Keztem ráismerni régi világomra, a virágos mezőre, a hol nagy kirándulások napján valaha labdázunk; a hosszú fasorra, a melynek az anyéka ünnepi sétákra csábított; s a faszor végén a haraszi kis erdőre, a hol első szivaromat szittam s aztán halálos beteg lettem tőle. Ebben a vasuti árokban is be' sokat mulatoztam akkor! Most hajladozó nádsűrűség borul az árok vizére, a hol egykor békát meg kutyahalat fogtam.

Hanem engem most nem ez az emlék lelkesített.

redni, a mikor elváltunk. Észre se igen vettük, hogy a gyerek-évek határán hogy elmaradozunk egymástól. Ők ketten, mintha szárnyok nőtte volna, könnyedén libbentek át a valóságos életbe, a hol pusztá ábránddal már nem lehet boldogulni; én pedig még jó darabig azután, maradtam, a ki voltam: éretlen siheder, idétlen nebuló, a ki nem tudtam, hogyan lépjek, ha észrevettem, hogy rám néz valaki.

Süldőkorunkban voltunk, a mikor utólszor játszottunk bujósokát. A melyik leányt mi, fiúk, megtaláltunk, annak bennünket meg kellett csókolnia. Terebesi Margit, a barna, odasugta nekem, a mint rá került a sor: «a bodzásba bujok».

Ehhez fogható boldogságot keveset éreztem életemben.

Pedig a barna Margit kinézni is tudott. Mint egy kölyök-tigris, a melyik már gyilkolni próbál, úgy gyakorolta fiú-pajtásain szírieni hatalmát. Valamennyien bolondultunk érte; csak ő érte! — A szép szőke Janka egyikünknek se tetszett, az ő szelíd ártatlansága csak daczra ingerelt; ellenben Margit, ez a kaczer kis istencsapása, mindnyájunkat diadalmasan csavart újja köré.

Vajjon mi lett a Terebesi-leányokból?

Esztendőket teltek, hogy egyikök se jutott eszembe; de hogy újra ezt a levegőt szívom, olyan bolond érzés támad bennem, mintha sze-

BÁRÁ JOSIKA SAMUNÉ.

Strelisky főlvétele után.

BÁRÁ BÁNFFY DEZSŐNÉ.

Strelisky főlvétele után.

FÉNYKÉPEK AZ EZREDEVI ÜNNEPÉLYEKRŐL.

Egy különös, kedves látomány kísért már jó darab uton. A réten, az árnyas faszor közül, a távolból mosolygó zöld berek szélén, sőt még a vasuti árok nádasából is minduntalan két édes leányfej kandikált rám, mint egy-egy tündérvirág, a melyik az egyik perczben kinyílik, a másikban elmulik hervadás nélkül, akár a délibáb.

Az egyik leány szőke volt, a másik barna. Amaz szelíd, ábrándos, olyan igazi szőke, olyan selyemhaju Madonna; a másik az örök epedés jelképe, a szomjuhozó tűz, a minőnek a barnákat, az igazi barnákat festik a költők.

A két Terebesi-leány volt ilyen valamikor.

Ép akkor kezdtek nagy leányokká csepe-

Még most is szédülök, ha rá gondolok. Ő maga segít nekem! Ő maga akarja, hogy megtaláljam!

Reszkettem a félelemtől, hogy véletlenül valamelyik pajtásom a bodzásra akad s a mint a jelt megadták, tüskön-bokron át száguldtam a kert végére, a csalán közé, a hol egy sor virágos bodza borult az eleven sűvényre.

Margit csakugyan ott volt.

S álltunk sokáig egymás mellett, körül-árasztva a bodzavirág nehéz illatától; kéz a kézben; de egymásra nem néztünk; hanem éreztük a közelség gyönyörét, s hogy a folytonos szorongatástól hogyan melegszik át és izzad harmatossá összekapcsolt kezünk.

relmes volnék Margitba most is. A barna, kegyetlen Margitba, a ki minden kamasz-diáknak elcsavarta valaha a fejét.

Eszembe jutnak titkos könnyeim, kétségbe-esésem, mikor el kellett tőle válnom; s gonosz kísértésként éled fel bennem egy örült érzés, egy fantom iránt érzett szerelem; látom a barna Margit halvány arcát, mélységes kék szemét, sfinx-tekintetét; és átkozva gyöngeségemet, leborulok képzeletben a kinzóm elé, a kiből megbizni, a kinek hinni, tudom, hogy nem lehet, de a ki az ő rosra hajló kiszámíthatatlan lényével megigéz, tönkre tesz.

A vonat megállott.

A város negyedóránnyira volt az állomástól s

az egyetlen bérkocsit, a mit még le nem foglaltak, egy utitársal kellett megosztanom.

Ily helyzetben a beszélgetés elkerülhetetlen; társam öt percz alatt tíz kérdést tett hozzám s bőbeszédűségével elárulta, hogy nagyon is itthon van.

— Uraságod nyilván nem ide való; mi járatban van? hová tetszik? ...

Mit mondjak neki? Az igazat? Hogy csak átutazóban vagyok s a honvágy készlet itt egy félnapra kiszállnom? — Akkor épen kikérdezi a generálémat s híremet viszi az egész városban.

— Terebesiékét keresem, — szóltam, — csak-hogy épen valamit mondjak.

kölyket ösmerek itt. Az egyik, a szőke, a gazdag szőkegyáros felesége. Pickler úr vette el, a ki a Vadas-utczában lakik, a nagy templom mellett. A másik, a barna...

— A barna!... vágtam közbe halkan, egy kis szívjárással.

— Mi tetszik? — kérdezte pártfogóm. — A szőke sokkal különb; az ugyancsak vigan él.

— Ki vette el a barnát?

— Hát az úgy volt, hogy mikor szegény öreg Terebesi egészen tönkre ment...

— Egészen tönkre ment?!

— Minek tetszik úgy elcsudálkozni? hiszen csak tudja, ha rokonságban voltak.

— Persze tudom, persze.

szobaczieza jött ki elem a tarka üvegge folyosóról, mikor az utcaajtó csengője szólalt.

A házból erős, morgó kutyaugatás hallatszott ki.

A szobaleány átvette névjegyemet s vezetett. Egy fogatlan neufundlandi folyvást nyomon követett s félig hízkelve, félig dühösen morgott ikram körül. Rövid várátás után Picklerné ő nagysága elé kerültem.

Mondhatom, nagyon szép volt. Hanyagul nyújtotta felém kezét s nem bánta, hogy ezzel a mozdulattal egész fehér karjáról visszacsuszott a pongyolája.

GRÓF APPONYI LAJOSNÉ.

Strelisky főlvétele után.

GRÓF ESZTERHÁZY FERENCZNÉ.

Koller utódai főlvétele után.

FÉNYKÉPEK AZ EZREDEVI ÜNNEPÉLYEKRŐL.

— Terebesiékét! Ejnye-ejnye! Az öregek meghaltak, a fiú katoná Stírban, a leányok...

— A leányok?! — kérdeztem mohó kíváncsisággal.

— Férfihez mentek, — mondta ösmeretlen barátom, oly hangon, mintha böcsánatot akarna kérni tőlem. Leritt az arcáról, hogy valami megcsalt, elhagyott imádónak tart, a ki most szörnyű kellemetlen dolgot tudott meg ő általa.

— Hála istennek, — tört ki belőlem önkénytelenül.

— Ön örül ennek? — faggatott tovább utitársam.

— Hogyne, hisz' rokonaim. Mily szerencse, hogy már is van, a ki hozzájuk utba igazítsom.

— No, azt megtehetem. Minden macska-

— Hát akkor Margitnak nem volt mit választani többet, hozzám ment Pálosyhoz, a járásbíróhoz, a ki bizony idősecke ember, de jó ember. Ők is csak megélnék valahogy.

Most már igazán gyötört a kíváncsiság. Alig vártam, hogy kellemes barátomat a nyakamról lerázzam. Miket is hadart itt, hogy Janka, a szőke Madonna, vigan él; s Margit, az én istentelen gyönyörű Margitom kénytelen összehúzódni, mint egy hamupipőke?

A vendéglőben átöltözködtem és siettem Picklerékhez. Azokhoz voltam közelebb. S különben is szoktatni akartam a szívemet Margitához; hadd lássam előbb Jankát.

Nagyon csinos, szinte kaczer, virágos udvarba léptem. A házban csend volt; egy fehér fejkötés

— Te vagy, Sándor? — kérdezte édes, bágyadt hangon, mintha most ébredne.

Maga mellé vont s akarattal-e vagy véletlenül: rám borított egy kosárka rózsát. Fel akartam szedni, — nem engedte; elbizottan és dicsekedve mondta: rózsá van itt elég.

Ebben az illatos homályban, ebben a hűvös csöndben sokkalta szebbnek s érdekesebbnek láttam, mint valaha. Meg is mondtam neki.

Befogta a szájamat s megszorította a kezemet; épol hosszasan, mint egyszer régen, a néne a bodzásban. Megint éreztem azt a lassu átfülletést a puha gyöngye női tenyérnek, melynek a finom fehér ujjak megharmatosodása jár nyomában?

— Mindig ilyen nagyon egyedül vagy?

Strelsky fővetele után.

GRÓF BETHLEN ANDRÁSÉ.

Strelsky fővetele után.

BENICZKYNE BAJZA LENKE.

Koller utódi fővetele után.

IFJ. GRÓF ZAY MIKLÓSNÉ.

FÉNYKÉPEK AZ EZREDÉVI ÜNNEPÉLYEKRŐL.

PUSTTASZER.

Az ezredévi ünnepélyek egyik legkimagaslóbb része volt a *pusztaszeri* emlék alapkövének letétele június 27-ikén, azon helyen, hol honfoglaló őseink, a hagyomány szerint, az első országgyűlést tartották.

Anonymus, IV. Béla király jegyzője írásából értesülünk ezen első nemzetgyűlés lefolyásáról, ki azt munkájának 40-ik fejezetében, a Szabó Károly fordítása szerint így beszéli el:

„Árpád vezér és vitézei pedig (a Zalánon) nyert diadal után, innen (Alpár mezejéről) megindulván, az ugynevezett Körtvély-tó (Curtelton) mocsárhoz jövének és ott maradtak a Gyümölcsény (Gemelsen) erdő mellett harmincznégy napig. És azon helyen a vezér és nemesei megállapíták az ország minden szokásos törvényeit és minden igazait, — miképen szolgáljanak a vezérek és előkelőknek, vagy miképen tegyenek törvényt minden elkövetett vétek fölött. — S ott a vezér, vele jött nemesének különböző helyeket ajándékozta, minden lakosaikkal együtt. — És azon helyet, hol mindezeket elrendezték vala, a magyarok tulajdon nyelvökön Szer-nek nevezték, mivelhogy ott vették szerbe az országnak minden dolgát. És a vezér ezen helyet Ondnak, Ete atyjának adta, a Tiszától a Bócsa mocsárig és a Körtvély-tótól Alpár homokjáig. Aztán pedig néhány év mulatával Ete, Ond fia, összegyűjtetvén a sok szálságot, Alpár vára és a földi rév között igen erős földvárat építtetett, melyet a szlovák saját nyelvükön Surugradnak (Csongrád), azaz Feketevárnak nevezték el.”

Elsorolja *Anonymus* azon törvényeket is, melyeket az ősek ezen alkalommal hoztak, a következő hat pontban:

I. A mig Árpád és maradéka él, a nemzet mindig Árpád véréből fog vezért választani.

II. A mit közös erővel szerzendének, abban mindnyáján közösen részesüljenek.

III. Mjutan a főnökök szabad akaratból választották Árpádot s utódait a nemzet fejedelmévé, se maguk, se utódai, soha ki ne zárassanak a fejedelem tanácsából, az ország kormányából.

IV. Ha maradékaik közül valaki hűtlenné válnék a fejedelem iránt, vagy viszályt támasztana közte s vérokonak közt: a bűnösök vére folyjon, mint az ő vére folyt az eskünél, melyet Árpáddal egyetemben végrehajtottak.

V. Ha e szerződést valaki, akár a vezér, akár a főnökök utódai közül valaha megszegné; örök átok essék rá.

VI. A ki a nemzeti gyűlésekre megjelenni nem akar: ketté hasíttassék.

A történetírók egy része kétségbe vonja *Anonymus* tudósításának hiteltelenségét s annyi bizonyos is, hogy míg az *Anonymus* kézirat, — ezelőtt vagy 150 évvel — elő nem került, szó sem volt *Pusztaszer* mai jelentőségéről; és hogy ott valaha nemzetgyűlés tartatott s törvények

hozattak volna, arról pedig más források említése sem tesznek.

Mindazonáltal viszont túlzásnak lehet mondani azok álláspontját, a kik az *Anonymus* elbeszélésének egyáltalában semmi történeti értékét nem tulajdonítanak, mert ha kétség-telen is, hogy akkor, olyan törvényeket nem hozhattak, mint a hat pontban felsorolva van; azért csakugyan lehetett ott nemzetgyűlés Árpád idejében s juthattak a törzsek egymás közt nevezetes megállapodásokra, a minék hire monda alakban még századok múlva is fennmaradhatott a nép közt.

És *Anonymus* is innen vehette: a nép szájából; s hibája nyilván csak az, hogy nem úgy írta le a mondát, mint a hogy hallotta, hanem közép-kori tudakosság szerint, az akkortájt nagyon divatos etymologizálásnak — szómagyarázatnak — is hódolva, a maga szájaize szerint átalakította. De azért ráfogni, hogy az egészet csak magától találta ki, mégis jogosulatlan volna.

A mi *Pusztaszer* magát illeti, annyi történetileg bizonyos, hogy ott már nagyon korán virágzó, népes község állott, hol legelső királyaink valamelyike, Szűz Mária tiszteletére templomot és apátságot alapított s már II. Endre királyunk 1233-ban, IX. Gergely pápához intézett levelében hit alatt fogadja, hogy a szeri egyháznak évenként 1000 kósót rendel, a mi azon időben tetemes összegnek felelt meg s bizonyítja Szer nevezetes voltát.

Szer, melynek neve a középkorban *Szer-Monostor* volt, körülbelül félezredéig állhatott fenn, míg 1556 szeptember havában, a portyázó török hadak számtalan környékbeli faluval s Kecs-keméttel és Szegeddel együtt földülték, fölégették.

Ettől fogva pusztán meredeznek a szeri templom romjai az ég felé, dacolva a századok viharával s az emberek rombolásaival, úgy, hogy még ma is mintegy 6 méter magas maradvány áll fenn a szilárdan épített falakból.

Ezek a falak még csak századunk első évtizedeiben is sokkal nagyobb terjedelműek voltak, mint a mostaniak. A napoleoni háborúk után állítólag még két tornya is fennállott; hanem ekkor, a hagyomány szerint, szökött katonákból alakult rablóbanda ütött ott tanyát, minélfogva aztán a tisztas régiségeket leromboltatták. Majd gazdasági épületekhez is sokat elhordtak az emlékeztető falakból. Mert nemcsak a templom falaiból maradt fenn igen sok, hanem a roppant magas kőkerítés egy része is fennállott. Ez azonban a század közepe táján egyszer magától összeomlott, még pedig olyan dörgéssel, hogy a rendeltől, a jó távol levő bérslakásokban az edények is lehullottak a falakról.

Mióta *Anonymus* írása ismeretes lett, a nemzet mindig kegyelettel fordult *Pusztaszer* felé; 1861-ben pedig, az akkori kecskeméti polgármester, *Sándor Ferencz*, számos polgárral együtt indítványt nyújtott be a közgyűléshez, hogy *Pusztaszeren* országos emlék felállítására rendelkezék el s e végett folyamodjanak az országgyűléshez. A közgyűlés nagy lelkesedéssel tette magáévá az eszmét; de közben nagy változás állott be; fölözatlatták az országgyűlést s a bekövetkezett idők éppen nem voltak arra alkalmasak, hogy a szép eszme testet ölthetett volna.

Később *Gondóc* Benedek, midőn pusztaszeri apátta lett, megint fölkarolta az eszmét s ennek megvalósítására megnyerte *Pallavicini* Sándor ögrófot is, kinek birtokán az ősrégi templom romjai fekszenek.

Mindenekelőtt elhatározták, hogy ásatásokat rendeznek, remélvén, hogy ez által fontos adatoknak jutnak birtokába, a melyekről a hézagoss, szűkszavú följegyzések nem emlékeznek.

Az ásatásokat boldog emlékeztető régészünk, *Rómer Flóris*, személyesen vezette, még pedig igen kielégítő sikerrel. Kikünt ekkor, hogy a szeri templom nagyon tekintélyes bazilika volt, a milyen az országban nem sok lehetett; építéséhez rendkívüli nagyságú téglákat használtak,

de bőven bántak a fehér és -vörös márvánnyal is. A falak különféle színekre voltak befestve s a kevés fennmaradt festett részlet, még ekkor is gyönyörű élénk színekben pompázott. Fölfedezték a kriptát is, melyben már teljesen elkorhadt, vastag deszkából készült koporsókban igen sok csontváz porladozott. Találtak ezenkívül sok apró keresztet, gyűrűt, egy-két fegyvert s egyéb tárgyakat is, valamint a templom két nagy kulcsára is rá akadtak. Kívül a falak környékén szintén tömerdek csontváz volt, a mi azt látszott bizonyítani, hogy hajdan a lakosság is oda temetkezett; de lehet, hogy részben, a török dúlás idején a templom kerítésébe menekült nép csontvázai lehettek ezek, a minthogy csakugyan lehetett is némely koponyán hatalmas kard, vagy esatabárd vágások nyomait látni.

Pusztaszer történetére sok világot vetettek ezek az ásatások, de a méltó emlék emelésének eszméje megint abban maradt, míg végre a

Munkácsy Mihály.

Koller utódi fővetele.

FÉNYKÉPEK AZ EZREDÉVI ÜNNEPÉLYEKRŐL.

honalapítás ezredévének emlékűnnepén megtestesült az eszme; letették az emlék alapkövét, mely felé most kegyelettel fordul minden magyar szíve.

EGY SZEGÉNY POLIP TÖRTÉNETE.

Saját előadása után.

Isztria köves partjain a rovignói vizekben születtem. Apám a jobb módú polipok közé tartozott: lakásunk a part elágazó oduiból volt, a hová halász keze nem juthatott. Anyámmal néha-néha egy a tengerbe sülyedt nagy lyukas fazékba rándultunk ki, a melyet apám anyósa, illetve nagyanyám részére kényelmes nyaraló gyanánt rendezett be.

Nevelésemről is gondoskodtak szüleim: egy sebesült s így gyors uszárra képtelen branzin volt a nevelőm, a ki írás-olvasásra, az állatvilág történelmére, a Linné-féle heraldikára, tornára, a halászokkal szemben szükséges fortélyokra és fogásokra, stb. tanított. Névem volt Octopus vulgaris L. „rovignói” predikátummal. Felserdült koromban egyszer messze elbarangoltam és kedvtelésből a körülöttem sűrűen uszkáló szardellákra vadászatva, későn vettem észre egy

nagy csónakról a fenéig leereszkedő hálót, a melynek szemei között megakadtam. Hiába volt minden erőfeszitésem, a háló a többi benn levő állatokkal a part felé vonzolt. Oh mennyi erkölcsi kín! Az ijedség homlokomra kiverte a nyálkás verejtéket. Esembe jutott nagyanyám elbeszélése, a mint egyszer szintén hálóból került ki, a halászok őt több társával a partra vonzolták, ott a szegényeket felvágták, és a sziklához ütötték-verték, hogy testük puhábbá váljék, és végre egy forró vízzel telt bográcsba dobták. Nagyanyám elég szerencsés volt ezalatt a kavicsos mészva, a tengerbe visszajutni, és mire észrevették, szerencsésen el is úszott és egy barlangos szikla felé bujt.

Szerencsémre a parton nem égett tűz, nem volt ott bogrács, csak több kisebb-nagyobb vízmérő, a melyek egyikébe engem be ttek, és egy nehéz fedővel befödtek. Sötét éjje, ett körülöttem, és elaludtam.

Mire fölébredtem, egy nagy medencében találtam magam, melynek mellső lapja üvegből volt, hátsó pedig kővek voltak elhelyezve, a melyek közé bújtam. Oldalgó rák is bőven volt a sziklákon eddelül, friss tengeri víz öntölte a medencébe, és én elég jól éreztem volna magam, ha nem láttam volna két urat, a kik folyton rám mutattak. Beszédükből megérttem: „Ungarn, Ausstellung, aquarium” és a hajókról a tengerbe esett napi lapokban olvasottak után és földrajzi ismereteim alapján tisztában voltam a helyzettel: téged e szép aquariumból el fognak vinni, messze, messze, Budapestre, a „tenger csodái” közé, a szobai apró aquariumokba.

És csakugyan észre sem vettem mint egy ügyeskező szolgáló merít-lőjában, a következő perczben p egy dézsafélében találtam magam. A most következett, az égbe kiáltó igazságtalanság volt. Az egyik úr elvette nemesi okleveletem, és egy felsőbb magyar kir. hatóság nevében törölte belőle régi „rovignói” predikátumomat, oda írva helyébe a quarnerói-t. Azután bepakoltak, vasútra vittek, és hosszúraáz, döcögös után újból csend lett: a dézsából egy szűk medencébe dobtak, melynek falai üveggel voltak kibélelve, a fenékén pedig homok volt. Semmi szikla, semmi barlangféle, a hová elbújhattam volna; a nagy világosság bántott, és kinomban egészen fehérre változtattam még kevéssel ezelőtt ibolya színemet. Egy madrepóra korall csontváz, a mely nem tudom hogyan került az Indiai Óceánból a Quarnero tenger csodái közé, gyöngy árnyékot nyújtott, tehát oda hűzödtem meg, és szemlélttem a szemlélni valót.

Volt a félméter hosszú medencében még három polipársam, de hogyan viselték magukat; a mellső üvegfal elé mentek, mutogatta nyolcz lábukat az azon kívül álló és őket bámuló lényeknek, a kiknek csak két lábuk van és a mint a szolgáló felülről egy-egy rákocsát bedobott, azon veszekedni kezdtek, mire a kétlábú lények nevére és bámulva kiabáltak: „De pompás, de gyönyörű, de nagyszerű, de borzasztó szép, de rémszép”, stb.

Rösteltem társaim viseletét és tovább vizsgálódtam: észrevettem a mint búsan felém úszik egy csevelő, egyre dünnögvén: „az ugrás sem használ”. Nevén szólítottam, de ő büszkén azt felelte: „Fejes Bömböcs vagyok, megmagyarosítottam a nevemet, sokba, ötven halpenzembe (pikkely) került, a mig Solymásy úr a nevemet a tengerészeti hatóság kiállítás katalógusában publikálta.” „Hát a többi itt levő tengeri állatok is megmagyarosították neveiket?” kérdeztem. „Igen, de a legtöbb kénytelenségéből vagy hosszú rábeszélés után. Látod, — folytatja, — a homokba furakodó halat? a nagy világosság miatt egészen fehér, de a nagy tengerben piros színű szokott lenni, az most sárkányfej vagy ripacs, nálunk skarpenának hívják; annak a falra festett négyfogú gömbhálnak most fahál lett a neve; a szemközti medence fenekére esett

Halkan kacagott.

„Épen *mindig*. Csak hogy ilyenkor még nem *látsz* ki. Te utas vagy, és ezer éve, hogy nem *látsz* ki, veled kivételt tettem. De ha itt maradsz *edre*, megismerkedhetel vagy fél-tuezat udvarlómmal.

Tréfásan mondta, de ezimismus érzett ki belőle. Egy okkal több, hogy annál jobban vágytam Margit után.

— Köszönöm, de még a nénédhez is el akarok jutni. Azután ki tudja, merre visz a sorsom. Az első vonattal tovább utazom.

— Margithoz mégy? — kérdezte lehangoltan. — Még most is szereted? Ne pirulj el, én hitálatlan. De nem mondtam senkinek; *neki* sem. *Én akarom*, hogy tőle visszajöjj. Ha neked kedvesebb úgy, jöjj hozzám estére, akkor magunk leszünk.

Végigborzongtam ettől a kigyósziszegéstől.

— Hát Pickler úr?

— Tamás? a jó Tamás? Ő soha sem vacsorál; kilencz órakor már ki se látszik a priznikéből.

Az ördög bennem volt már; úgy látszik, folyvást ott álalkodott a Terebesi-leányok közelében.

— Igazán kedves vagy, — mondtam, — milioszor kedvesebb, mint voltál.

Szinte megjedtem attól, hogy milyen őszintén és szívesen hizelegtem neki.

Úgy búcsúztam el tőle, hogy az Ádámról való atyafiság révén megöltem és megcsókoltam. Nem csókol vissza, de hagyta, hogy öleljem. A harmadik szobából elfojtott, kínos köhögés hallatszott, arra szétrebbentünk. Ez a rebbenés nagy bizonyíték lett volna ellenünk, de szerencsére Pickler úr nem látta. Ő csak köhögni tudott már.

Valóságos lelkifurdalást érezve mentem át Margithoz.

A papsajtós udvaron vagy négy gyerek futkározott, játszadozott; egy katonaruhás, egyszerű nő vigyázott rájuk, a ki szeliden, meglepetten nézett rám, a mint feléje közeledtem.

Margit volt, az én kaczér, misztikus Margitom, a ki mindaddig nem ösmert rám, a mig be nem mutattam neki magamat.

Elpirult, mint egy kis leány. — Jöjjön, — mondta, — hogy megörül az uram; nagyon szereti ám a vendéget.

A gyermek-sereg ott nyüzsgött körülöttünk. Kettőt kézen fogott Margit, a másik kettő nekem jutott; úgy ballagtunk a házba, szótlanul, elfogultan.

Csak most jutott eszembe, hogy a szőke Jankánál minő csend volt.

— Pickleréknél nem láttam gyermeket, — mondtam.

Egykori ideálm elkomolyodott. — Szegény Janka, — sohajtott, — mennyit búsultam már miatta. Nagy szomorúság az, olyan egyedül lenni. Bezzeg én a fejemet se tudom sokszor hol áll, úgy elfoglalnak a kis babáim. A ki anya, az semmi egyébre nem ér ám rá, csak hogy anya legyen.

Mintha fényes glória gyúlt volna ki ezeknél a szavaknál az én gyönyörű, barna Margitom homloka körül.

— Mégis te, mégis te vagy az igazi! — újjongtam a szívem fenékén, s félénk tisztelettel nyultam keze után hogy megcsókoljam.

Ekkor nyitott be Pálósy. Őszbecsavarodott, jóarcu magyar ember volt. A négy kis bandita ott hagyott bennünket s egytől-egyig ő belé csimaspaszkodott.

— Szervusz ecsém, — kiáltotta az öreg; — látom jó barát vagy, itt maradsz ebédem, punktum pauza.

Margit oly kérőn, oly szendén nézett rám, a hogy tizenöt évvel ezelőtt csak Janka tudott nézni.

S én itt hagyjam ezt a tiszta mennyországot, hogy abba az illatos pokolba menjek vissza? No hiszen, várhat engem a szőke Janka!

Mikor Margit kiment, hogy ünnepesebbé tegye ebédünket, végtelen gyöngédséggel néztem utána s félig hangosan mondtam: „milyen csudatevő az anyaság!”

Pálósy meghallotta, s ámbár nem értette, illőnek tartotta megerősíteni vendége véleményét. Kétszer is helybenhagyta:

— Az ám!... az ám!

PERCZEL DEZSŐ BELÜGYMINISZTER, A DÍSZMENET VEZETŐJE, AZ INDULÁSKOR.

döglött hal pedig Solymásy úr szerint a fogas durda, míg azelőtt dentalnak vagy egyszerűen tengeri fogasnak hitták, Herman Ottó természetbúvár úr azonban szintén helyesebben *«durbincs»*-nak mondja. — «Amott a másik döglött példányra ráismersz-e?» — «Szegény szkombro!» felelém. — «Dehogyan szkombro, sokkal czifrább, *tündöklő simándok* névre tett ezert. Vajjon mit szólna hozzá a természettudományi társulat, és mit szólna majd a «Nyelvőr», ha ennek a tömeges névmagyarosításnak nesztét vesz?» — «Hát az a két uszó halacska nem aranyos durbincs vagy szada-e?» — «Az volt, mikor ide hozták, de jelenleg *aranyholdas spár* a neve.» — «Hát amott annak az egyetlen egy csemegerának mi a baja, hogy úgy reszket?» — «A szkampt gondoldod? Az most *norvég rák* és nem azért reszket, mintha a hideg norvég fjordokra gondolna, de mert szemtanúja volt, a mint az ugyanazon medenczében lakó *botrogok* (a zacskós, oldalgó-rákok) három társát megették. — De ez a *tüskés féreg* mit alkalmatlanodik itt?» — «Hiszen az nem féreg, — mondom én, — hanem tengeri süni.» — «Igazad lehet, de most a férgek közé sorozták.»

Mély hangú mozgás szakította félbe beszélgetésünket. Egy mozgó hal (anzoletta) vetődött felénk és dübnyögni kezdett: «A magyarosítás még hagyján, de az a sok rágalom, a mit a tengerészeti pavillon katalógusában rádíktáltak a közönségre, a ki mindezeket készpénz gyanánt kell hogy vegye; — nec sutor, nec sutor... tor... or... rrrr.»

Az anzoletta kellemetlen mozgása egész idegessé tett, menekülni kezdtünk, de ő mellő szőőinak szabad sugaraira támaszkodva, utánunk biczegett, s emigyen folytatá: «A delfinről azt állítják, hogy repülő halakkal táplálkozik; szegény, éhen halna! A Carcharodon czápát 12 méter hosszúra nyújtották ki, holott a maximum 7 méter. A delfinhúst ezentúl csakis *Zengiben* szabad elárusítani! A Mitil-kagylók ezentúl öt magyarok mintájára vándoréletet fognak folytatni! A halászó ördögök ezentúl két méternyi *«hosszt»* is elérnek és homlokukra gilisztá alakú csapót tűznek. A csillagvizsgáló ezentúl kellemetlen szagú lévén, vége a jó brodettkóknak (halászlé). A mérges szűrésű szkarpena ezentúl bárányzelédségre teszen szert. A nagy tengeri rák kihalóban van. A fejszehalat holdnak deklarálják és téged, kedves polipom, *téntaféreg* név alatt írnak le!»

A mozgás gúnykaczajjá vált, én a gyávára vettem magam, egy szívókás karommal meg is ragadtam és fejem fölött ráztam a vízben, — de azonnal eleresztettem és visszavonultam, mert a kétlábú lények a medence elé sereglet-

tek, egyre azt kiáltva: «De pompás, de nagyszerű».

A közben fejünk fölött megláttuk a szolgálók karnélküli fejét, a ki egy zsinigre kötött kis zacskós rákot a vízbe lebecsátott. «Va manyár fritole di Kosztrena! Siess, egyél kosztrenai fánkot,* — szolt olaszul a csevelő, — mert különben éhen halsz, nézd társaidat, hogy fognak tornászni, hogy fognak veszekedni, és mulattatni a kétlábú ellenségeinket, csak hogy egy-egy falatkához jussanak.»

De bizony hiába nógatták társaimat, egy se mozdult; nehéz lélekzetet véve lapultak a medence oldalfalaihoz, mire a nézők zúgolódva széjjelmentek. Csevelő barátom is elúszott, hogy folszedje a szolgáló által beejtett morzsákat.

* Így hívja a fumei nép ezen lapos négyzetes rákokat, miután a közeli Kosztrena falu fukar lakosai mohón eszik.

GRÓF PEJACEVICUS TÓDOR HORVÁTOR SZÁG ZÁSZLÁJÁVAL.

A JÚNIUS 8-IKI DÍSZMENETBŐL. — Koller utófal fényképe.

Lassanként elszundikáltam, mert úgy éreztem, hogy az utazás fáradalmaitól fájni kezdett a fejem. A naplómát holnap folytatom.....

... Másnap olvastuk a lapokban, hogy a tenger csodái közül mind a négy darab polip jobb létre szenderült. — Eddig tart a szegény polip története. Buvár.

EGYVELEG.

* A villamos erő ellopása. Amerikában — s hol is várhatnók egyebütt! — új módját találták ki a lopásnak, nevezetesen azt, hogy a villamos vasúttal mentén titkos vezetékeket kapcsoltak a vezető drótvonalakhoz s ily módon olcsó világító és mozgató erőhöz jutottak. Mikor a vasúti vállalatok ellopást felfedeztek, panaszt tettek a törvényszéknél, azt kérvén, hogy a villamos erőnek ilyen alattomos elvezetését lopásnak nyilvánítsák s úgy büntessék. Most érdeklődéssel várják, hogy az eltulajdonításnak ezt a módját, melyre eddig törvényes megtorlás nincsen, miképen fogja a bíróság minősíteni és megbüntetni.

* A telefon diadala. Kubaszigetén nem rég történt meg, hogy egy felkelő vezér telefonon üzent egy vár spanyol parancsnokának, hogy a várost felgyújtatja, ha a várat fel nem adja. Egy óra múlva a spanyol szintén telefonon jelentette ki meghódolását és a felkelők egyetlen lövés nélkül benyomultak az erődbe.

* A telefont már a buvárok is használják. Ajkukhoz közel van a beszélő cső s ezért alig kell fejüket kisé meg hajtani, hogy a víz színén levőkkel beszéljenek a víz alól.

* Fonográf órákat készítenek mostanában Párisban. Ezek az órák nem ütnek, hanem egészen hallhatóan kikiáltják.

* A sör és a lábak. Ujabban szerzett észleletek szerint a sörivás is hozzájárul a lábak alakuláshoz. A főképp sörrel élő német, angol és holland nők lábai nagyok, míg a bort fogyasztó francia, olasz és spanyol nők lábai kisebbek.

* A mumiák belsejét is képes a fényképezészt láthatóvá tenni. Traustmansdorff gróf birtokában van egy rendkívül érdekes emberalakú mumia, melyről azonban már régen gyanítják, hogy nem ember, hanem a régi egyiptomiak szent ibis madarának csontváza van benne. Mivel a mumiát meg rongálni nem akarták, most Röntgen-féle sugárakkal vizsgálták meg s csakugyan madár csontvázat találtak benne.

* A legéjszakai fekvésű bánya Alaskában Ometik-ban van a Golován-öböl mellett, Sitkától még 1600 kilométer távolságra, a 65-ik szélességi fok alatt. Olomfényt bányásznak itt, melyben sok ezüst is van. A bányászat azonban a hideg miatt csak nyáron folyik. Az eszkimók jó munkások.

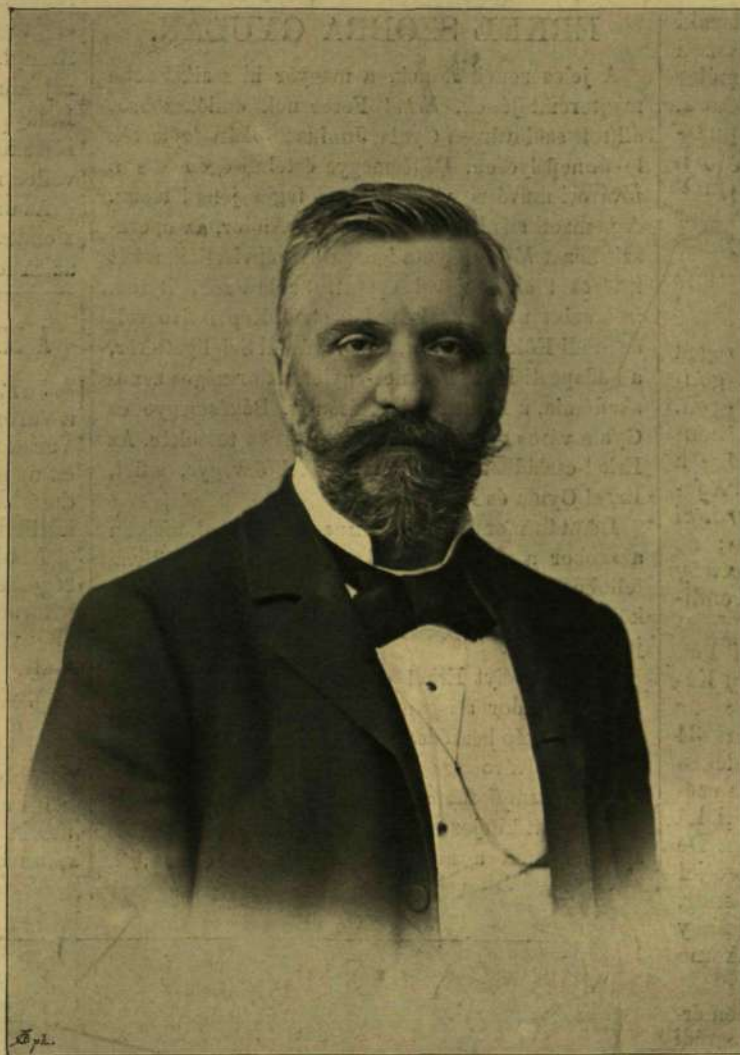
HEINRICH GUSZTÁV.

A TANÜGYI KONGRESSZUS ELNÖKE.

A magyar tanügynek és tudományos életnek egyik kiváló és sokoldalú munkása Heinrich Gusztáv, a ki úgy is mint a közoktatásügyi tanácsnak 1875 óta belső tagja és öt éven át ügyvivő elnöke, úgy is mint egyetemi tanár, az Akadémia rendes és több szépirodalmi, valamint tudományos társulatainak vezértagja, az utóbbi huszonöt év alatt élénk tevékenységet fejtett ki a magyar közművelődés terén. Egyénisége és tudományos készsége, elméleti fejtegetései, s hosszú gyakorlatából, valamint a külföldön szerzett tapasztalatai oly helyet biztosítottak neki a magyar tanárok közt, mely a legdiszesebbek egyike hazánkban. Eseméivel, tanulmányaival, könyveivel és hivatalos működésével egyaránt kitartóan és sok részben észrevehető hatással szolgálta a magyar iskola ügyét, az elemi, közép és felsőbb iskolák reformjának útjait egyengetve s a nyugati népek tanítási rendszerének életrevaló és nálunk is meghonosítható ágait otlogatva iskoláink vezetésének s nevelési módszerének néhol még nagyon is fejletlen fájába. De soha sem volt a külföldnek pusztá utánozója; ellenkezőleg: a nemzeti szellem sajátos követeléseit mindig hangoztatta és sürgette, hogy az iskolaügy terén is lehető önállóságra törekedjünk. Mint egyetemi tanár és több különféle folyóiratok («Tanügyi Füzetek», «Magyar Tanügy», «Egyetemes Philologiai Közöny», «Ungarische Revue») szerkesztője és számos magyar és német lapnak dolgozótagja az újabb tanár- és író-nemzedék nagy részének barátjává, útmutatójává, mindig készséges segítőjévé lett. Hallgatói szeretik, nemcsak azért, mivel úgy magyar, mint német nyelven tartott egyaránt jeles előadásaival elragadja őket, hanem azért is, mert valóságos barátja tanítványainak, kik tudományos vezetésére és emberi támogatására mindig bizton számíthatnak. Tanár- és kar-társai a sokoldalú szakférfi mellett a feddhetetlen jellemet becsülik benne, kit mellétekintetek nem irányoznak. Midőn a mostani tanügyi kongresszus eszméje fölmerült, azonnal öt szemelték ki elnökül, mint oly férfit, a ki az utóbbi évek iskolaügyi mozgalmában folyton vezérszerepet vitt és páratlan sokoldalúsággal fölkarolta működésében a tanügy egész óriási terét, a kiseddőtől föl az egyetemig. Beutazta Német-, Olasz-, Franciaországot és Svájcot, mindenütt újabb és újabb tapasztalatokat gyűjtve a tanügyi intézmények életéből és vezetéséből, hogy legfontosabb tanügyi reformkérdéseink megoldásában kellő készséggel s hosszasan érlelt eszméivel annál sikeresebben hozzájárulhasson intézményeink korszerű fejlesztéséhez. De beutazta hazánkat is, hogy iskolai állapotainkkal színről színre megismerkedjék. És valóban, alig van tanférfi Magyarországon, ki nálánál több iskolát és a tanügynek több munkását személyes tapasztalatból ismerné. De egyik fő érdeme, hogy mindig a tanügy embereinek elszigeteltsége ellen küzdött; hogy a néptanítót, a

középiskolai és egyetemi tanárt egymással érintkezésbe törekedett hozni; hogy a nemzeti tanügy szerves egységét folyton hirdette. E szempontból alakította meg a Paedagogiai Társaságot, melynek elnöke, mely az összes nevelésügyi munkáit, felekezeti vagy rangbeli különbség nélkül, magában foglalja és a tanügy egész szervezésére irányult együttes tevékenységre sarkalja.

Heinrich Gusztávban a tudós és tanférfi együttesen fejlődött. Ép oly kedvvel, kitartással és tehetséggel foglalkozott a német és magyar irodalomnak főleg oly kérdéseivel, a melyeknek földértése alapos világirodalmi jártasságot és bűvárlatot kíván, mint a mely élénk figyelemmel és fáradhatatlan érdeklődéssel kísérte a hazai és külföldi iskolaügyi mozgalmakat, melyeket folyton behatóan ismertett és önálló

HEINRICH GUSZTÁV.

Streličky fényképe után.

kritikával bíralt. Igen korán, már huszonkét éves korában — 1845. évi március hó 17-én született Pesten — kezdte tanári pályáját az evangélikus fővárosi gimnásiumában, honnan 1873-ban a tanárképző intézet gyakorló iskolájába ment át és innen jutott az egyetemre, hol 1878 óta a német philologia rendes tanára. 1869-ben jelent meg első önálló könyve, német nyelven irt «Német verstana», mely a külföldön is figyelmet keltett. Ezt követte számos tudományos vagy az iskola szükségének szánt műve, melyek közül terjedelmes «Német irodalomtörténet»-e (eddig két kötet) és önálló fölfogásról tanuskodó «Faust-tanulmányai» a legkiválóbbak. Ezek mellett számos tanulmányt tett közzé, melyek a világirodalomnak legkülönbözőbb, de különösen vitás kérdéseit a legteljesebb szakismerettel és mindig vonzó, a nagy művelt közönség érdeklődését is lebilincselő előadásban tárgyalják. Nagy kedvvel kutatta a magyar és német irodalom százados kölcsönhatásait és ép

oly sikerrel mutatta ki számos magyar irodalmi termékeknek, pl. Dugonics drámáinak forrásait, mint a milyennel összeszedte Bánk bán tragikus sorsának német földolgozásait, Hans Sachs kezdetleges színművétől Grillparzer kétes hatású tragédiájáig.

De van igen sok dolgozata, melyek kizárólag a magyar irodalom termékeivel foglalkoznak, így a magyar-hun mondáról, Kisfaludy Sándor regéről, Árgirusról, Aranyos-Rákosi Székely Sándorról irt tanulmányai, melyeket alapos kutatás, önálló fölfogás és szellemes előadás jellemeznek. És igen nagy úgy a magyar, mint a német philologia termékeiről irt bírálatainak száma, melyekkel sok ellenfelet szerzett magának. Mert Heinrich bátor, szókimondó kritikus, a ki meggyőződését soha sem tagadja meg és nem nézi a személyt, ha azt hiszi, hogy

az úgy van vesélyeztetve. Különösen tankönyvbírálatai vertek föl a hetvenes években nagy port; de ma, midőn tankönyvi-irodalomunk oly szép lendületet vett, már nem kétséges többé, hogy e szigorú és sokszor kegyetlen elbánása nem alaptalan és az úgy érdeklődőben igen üdvös volt. Ellenben még ellenfeleitől is halálal elismert nagy érdeme, hogy tanügyi és közművelődési újabb átalakulásunk fontosabb vagy érdekesebb mozzanatait behatóan és rokonszenvesen ismertette meg a külfölddel, melynek nem egy igazságtalan vagy gyűlöletes támadását teljes készséggel és a legnagyobb eréllyel verte vissza.

Ily sokoldalú, fáradhatatlan és sikerekben gazdag munkásság nem maradhatott elismerés nélkül. Az Akadémia és a Kisfaludy-társaság megválasztották öt rendes tagjaik sorába, a Paedagogiai Társaságnak elnöke, a Philologiai Társaságnak alelnöke, a bölcsészeti karnak három évig volt dékánja, a király legújában a miniszeri tanácsosi czímet adományozta neki, hazánk tanítói és tanárai pedig egyhangú lelkesedéssel nagy kongresszusuk elnökévé választották meg öt, a ki vagy harmincz esztendeje szolgálja eredménytelen buzgalommal a hazai tanügyet és bizonyára élete

végeig hiva marad e nagy nemzeti ügynek, melynek nálánál alig van hivatottabb és lelke-sebb munkása.

A PUSZTASZERI ÁRPÁD-EMLEK.

A honalapítás ezeréves nagy ünnepe nem mulhat el a nélkül, hogy a honalapító Árpádnak is ne emeljen emléket, és pedig épen *Pusztaszeren*, hol a honfoglaló hősöket Árpád gyűlésbe hívta össze, hogy szervezzék az új hazát. A mily hősiséggel hódították meg a magyarok ezt a földet, ép oly hőleséggel hozták meg a törvényeket, melyek megvetették Magyarország ezeréves életének és szabadságának alapját.

Árpád emléket azon a sík mezőn állítják föl, hol az egykori pusztaszéri apátság romjai barnulnak és omladoznak. Pallavicini ögróf, e vidék földes ura, 80 holdat engedett át, hogy az emlékmű szabadon állhasson. A pusztaszéri emlékmű a legnagyobb és legszebb lesz mind azok közt, melyeket az ország különböző részein, a honfoglalás emlékezetének hirdetésére emel az ország. Építését már megkezdtek, s a talap-

A BIARMEGYEI ÉS NAGYVÁRADI MÚZEUM.

zat nagy része kész is. *Berczik* Gyula műszaki tanácsos készítette a tervrajzokat, a szobrászati részt pedig *Kallós* végzi. Az emlékmű 16 méter magas lesz, körülbelül tehát majdnem akkora, mint egy négyemeletes ház. Alsó része kapuzatot tüntet föl, mintegy emléktáblát, melybe a műrendeltetése bevésetik. A két oldalt emelkedő doriai oszlopokkal együtt ez a rész már elkészült. Az oszlopokra még mind a két oldalon egy-egy nyugvó oroszlán jön, s aztán Árpád harmadfél méter magas szobra.

Junius 27-ikén tartották meg az alapító elhelyezésének ünnepélyét. Csongrád megye, Szeged és Hódmező-Vásárhely városok hatósága gondoskodott, hogy az ünnepély fényes legyen. Bandériumokat is ültettek lóra, Szegedről honvéd lovasság is kivonult, gondoskodtak, hogy a környékből összegyűlő nép ünnepelhesen. A fővárosból is sokan érkeztek. A kormányt *Darányi* Ignác földmívelési miniszter képviselte; az országgyűlés számos tagjával lement *Berzevics* Albert, a képviselőház és b. *Vay* Béla, a főrendiház elnöke, a tud. akadémia és a Kisfaludy-társaság részéről b. *Eötvös* Loránd, *Gyulai* Pál, *Beöthy* Zoltán, a főváros részéről *Gerlóczy* Károly alpolgármester, fővárosi bizottsági tagok s még igen sokan. Talán soha a pusztaszeri 34 napig tartott országgyűlés óta ezen a vidéken ily sokaság nem gyűlt össze. A falvakból a szekeresek egész táborra lepték el a történelmi emlékműt. Sűrűn emelkedtek, zászlók lobogtak. De az idő nagyon rossz volt. Már előtte való éjjel szakadt az eső s napközben sem szűnt meg, még tüzet is: alig lehetett gyújtani, pedig nagy népmulatság, ökörsütés, laczikonyhas lakoma volt tervben.

A kisteleki vasúti állomásra szakadó esőben érkeztek meg a vendégek, s *Vadnay* Andor csongrádi főispán üdvözölte őket. Pallavicini kastélyában ültöztek át a vendégek, s aztán a szakadó esőben az ünnepély színhelyére hajtottak, hol külön sátor volt felállítva a kormány és az országgyűlés és a hatóságok küldöttei számára, ormán a legendabeli turul madárral. Másik sátra volt, zöldgalyakkal díszítve az oltárnak, melynél *Hoffman* Károly kulai plebános és pusztaszeri apát az ünnepélyt megnyitó szent misét mondotta. Harmadik sátor *Csongrád megye* emeltetett, hogy ott tartsa ezredévi közgyűlését. Ez déli 12 órakor kezdődött. Megjelent azon *Darányi* miniszter, az országgyűlés, és a hatóságok a testületek küldöttsége. *Vadnay* Andor főispán az ünnep jelentőségéről mondott beszédet. Majd *Csathó* Zsigmond alispán indítványozta, hogy a megye az első országgyűlés színhelyéről intézzen hódoló feliratot a királyhoz, az országgyűléshez.

Ezután következett az Árpád-emlék alapkövének letétele, melyhez a másik sátorban gyűltek össze, hol *Darányi* miniszter tartott nagyobb beszédet. Utána felszólaltak: *Csathó* Zsigmond alispán, *Helgy* Ignác képviselő, mint Csongrád megye legrégibb képviselője. Ő olvasta föl az alapköve helyezett iratot is, mely elmondja az emlékeletkezésének körülményeit s e szavakkal végződik: „Te pedig, emlékkő, állj az időnek végtelenségig! Alj, míg a haza áll.” *Berczik* Gyula ércetokba helyezte az iratot, s így falazták be a kőbe, melyet helyére illesztettek.

Fájdalom, hogy az eső a tervezett népmulatságot megzavarta, de teljesen mégsem rontotta el. A népet ellátták étellel és itallal. A meghívott vendégek pedig esernyő alatt fogyasztották el az ebédet.

ERKEL SZOBRA GYULÁN.

A jeles zeneköltőnek, a magyar klasszikai zene megeremlőjének, *Erkel* Ferencnek emlékszobrát állított szülővárosa Gyula. Junius 26-ikán leplezték le ünnepélyesen, Békésmegye értelmiségének s a fővárosi művészi világ számos tagja jelenlétében. A nemzeti színházat gr. *Festetics* Andor, az operaszínházat *Káldy* Gyula igazgatók képviselték, a két intézet több tagjával együtt. Szobrászok, festők, írók szintén leutaztak Budapestről. Képviselve volt az aradi Kölcsey-egylet, a nagyváradi Szigligeti-kör, a budapesti Liszt Ferenc-egylet, az országos zenekadémia, a filharmoniai társulat, Békésmegye és Gyula város valamennyi egyesülete és testülete. Az Erkel-családból jelen volt: Erkel özvegye, s fiai, *Erkel* Gyula és Lajos.

Délután ment vége az ünnepély. A teret, melyen a szobor a megyeházával szemben van felállítva, fellebegtették, feldíszítették s ünnepelő sokaság vette körül. A megye és város tisztviselői testületileg jelentek meg.

Az ünnepélyt *Erkel* „Himnusza” nyitotta meg. *Fábray* Sándor alispán a szobor-bizottság nevében mondott szép beszédet *Erkel* érdemeiről. Elmondta, hogy szülővárosa nem monumentális szobrot akart emelni kitünő fiának, hanem szeretetének, haláljának adott kifejezést. *Erkel* elhunytá után Göndöcs apát azonnal a kegyeletos mozgalom élére állt.

A király után gr. Szapáry Géza főudvarmester halad; a felső lépcsőn b. Fejérváry miniszter, tőle balra gr. Paar a király föl. desegede és gr. Szapáry István főrendi háztag, mögöttük Perczel miniszter és Csávosy képviselőházi háztagy láthatók.

A KIRÁLY AZ ÚJ ORSZÁGHÁZBAN.

Dívald fényképe után.

A gyűjtés lelkesültséggel indult meg, s ma már itt áll az emléke, melyet *Kallós* Ede szobrász művésze készített. Végül köszönetet mondott azoknak, kik eljöttek az ünnepély emelésére.

Káldy Gyula, az opera igazgatója szölt még, Erkelnek a magyar zeneköltészetben korszakot alkotó működéséről. Erre lehullt a lepel a szoborról, s elhelyezték talapzatára a koszorukat.

A szobor öt méter magas, ebből negyedfél méter a talapzat, s ezt *Kann* Gyula műépítész készítette. A mellszobor sikerült műve *Kallós* Edének. Alatta babérkoszoru, a talapzat elején a költő neve lant fölött és két pálmával övezve. A talapzat jobb oldalába bevészték a Hymnus két első sorát és hang-jegyét.

A közönség hosszú éljenzéssel üdvözölte az emléket, éltette a szobrászt. Ezután *Somló* Sándor színűirő és a nemzeti színház tagja szavalt a dódját. *Fábray* alispán pedig rövid beszéddel átadta a szobrot a város közönségének, a melynek nevében *Dutkay* Béla polgármester vette át. Az ünnepélyt a Szózat elnéklése fejezte be.

Este hangverseny volt, melyben az operaház művészei működtek közre, s Erkel operáiból adtak elő részleteket: *Ábrányiné*, *Pevny* Irén, *Takács*, *Arányi*. Az előadást *Erkel* Gyula igazgatta, kit zajosan tapsoltak. A hangverseny utolsó számában *Káldy* is hatalmasan megénezték. A zenei részében az opera zenekarának legjobb művészei vettek részt.

Az ünnepélyt vacsora fejezte be. *Tallián* főispán mondta az első köszöntőt a királyra, *Fábray* alispán az Erkel-családra, *Oláh* főjegyző a vendégekre.

A BIARMEGYEI ÉS NAGYVÁRADI MÚZEUM.

Junius 27-ikén, Szent László király napján, a város védszentje ünnepén avatták fel Nagy-Váradon az új történelmi múzeumot. Hazánk ez új múzeummal ismét oly műkinészek tulajdonába jutott, a melyek nemcsak itthon, de a külföldön is nagy hírnévre jutottak.

A biarmegyei és nagyváradi történelmi és régészeti egyesület a legelső hazai ilyen műintézetek közé tartozik. Kezdetben *Gyalokay* Lajos törvényszéki elnök buzgó elnöksége alatt, kevés műtárgyaival, melyek többnyire a megye történetére vonatkozó oklevelekből s leletekből állottak, szerényen huzódott meg először a vármegyeház két szobájában, később mikor a város előkelői kezdték fölkarolni céljait, 1885-ben átköltözött apácza-utcai bérházába. Az egyesület fejlődése s az állandó múzeum eszméje tulajdonképp csak itt

ZÚDORÉK.

Regény egy kötetben

Irta GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

(Folytatás.)

Zúdor nem tud szólni, de a megdicsőült férfi tekintet elmondja azt a mély szeretetet, mely édes anyjához köti, a csodálatot, melylyel el van telve, a hálát, az üdvösség érzetét, mindazt, a mit e pillanatban nem tud szóval kifejezni; de azt tudja, hogy édes anyja érti őt. Hosszasan hallgatnak, aztán a férfi csak ennyit mond:

— Köszönöm, édes anyám! Most már egészen közönyös előttem, mikor és miféle betegségben halok meg... egészen közönyös... csak hogy nem kell tovább hazudni és nem csalog meg senkit...

— Senkit, senkit, édes fiam. De még van hátra valami. — És most már az arezt kezdi simogatni, úgy, mint akkor, midőn vizsgára indította és bátorságra biztatta: Milyen okos fiú is volt! — Kelemen! ha különösnek is tetszik előbb, de én tudom, hogy így jó...

— Akkor én is úgy tudom.

— Képzeld csak, édes fiam, mivel lepött ma meg Piroška. Azt mondta, hogy ő a papot szereti...

— Ez is!

— Azt hiszem, csakis ez; de hallgass csak tovább...

— Hallgatom... de hát édes anyám igazán azt hiszi, hogy Ilon nem szereti Gecsyt, miért menne hozzá, ha nem szeretné?

— Azt hiszem, fiam, hogy a szerelmes menyasszonyok nem olyanok, mint Ilona. És most bevallok neked valamit; de ne nehezted meg érte édes jó fiam; vedd tekintetbe ezt az én sok esztendőmet; az akarát elgyöngyülését: hiában akartam, nem tudtam legyőzni azt, a mire nagyon ösztönözött a szívem. Kelemen, ez a pap soha sem tudott a lelkemhez férni, van a tekintetében valami nem igaz szívűség, valami erkölcsi romlottság... megéreztem... mindig megéreztem az efféle. Erős hitem volt, hogy Ilonát csak érdekből akarja; nem hagyhattam prédára egy ilyen tiszta, ártatlan teremest. Vártam máig, így akartam megnyugtatni a lelkiismeretemet; ma a lakodalmom napja...

Eh! édes fiam, akár hogy van is, egy anya csak nem akarhatta a gyermeke szerencsétlenségét... vannak dolgok, a melyeket aztán nem lehet jóvá tenni! Feloldoztam magamat azon szerencsétlen ígért alól, és tudtára adtam Gecsynek, hogy Ilon egészen szegény. Ha láttad volna, mint elszápadt s bár jó színész, még sem tudott magán uralkodni. A végén gyönyosan megköszönte a bizalmat s elrohant...

— Hát ha visszatér? Különben az mindegy, ha Ilon nem szereti, meg fogom gátolni, hogy hozzá menjen!

És csak aztán gondol arra, a mit édes

A Vasárnapi Ujság regénytára 1896. évi 27. szám.

anyja tett. Az anya pedig mélyreható tekintettel fürkészi: vajjon a fia elítéli-e az ígért megszegését? Hallgatnak mind a ketten, de a halvány férfiarezon előlő végtelen nyugalom megérezteteti az anyával, hogy gyermeke fölmentette őt.

XX.

Ezalatt Ilon lejtött a kertből s az ebédlőn át egyenesen a veranda felé tartott: onnan fog bemenni az édes apjához. Most lesz-e bátorsága? kérdezte még egyszer önmagától s nyugodtan felelt rá: lesz. Aztán egy pillantást vetett a

szándékuk, mely kijelentés után az orvos mosolygott és újból elmondta, mily kitűnő asszisztense volt, nem volt ilyen több sem neki, sem más orvosnak s ennek okán nyugodtan is távozik, mert biztos abban, hogy Ilona a zúdódott mellre tovább rakja a jeges borogatásokat és meg fogja óvni a sebesültet minden izgalomtól.

És a sebesült ott fekszik a pamlagon, nagyon halovány, de öntudata eddig még nem hagyta el s szeliden mosolyogva egyre ismételteti, hogy épen semmi baja sincs, azt a kis karczolat ne vegye számba senki.

Nagymama megismogatta a homlokát:

— Jól van jól, édes fiam, csak pihenj... sötétítsd be jobban a szobát, Ilona...

Zúdor Kelemen halk léptekkel sétál alá s föl, miközben aggodón gyöngédséggel néz az ifjúra. Az Ilon fehér kis kezét már egészen kivörösítette a jég, a mint folyton rakja a borogatásokat. Tarczy félig lehunyt sűrű szempillái alól figyelő Ilonát. Mikor véres karját kimosták, bekötötték, akkor is ez a leány volt mellette, ez, a kinek ma lakodalmát ülik... de hát az a másik mit csinált eddig? Mondta ugyan egy párszor, mintha sajnálna azt a szegény Bélát, de ez sehogys sem tett szert meg rajta, pedig a jegyese szeretne volna elhinni neki és egyre keresi azt a gyöngéd részvétet, mely a másikkal oly megkapón nyilvánul. De a míg részvétet keres, más egyebet fedez fel; észreveszi a Piri izgatótt, várakozásteljes pillantásait. Az elsötétített ablakon egy rőzsánagságú világosság tör be, a kicsi egyre odatekint, aztán az ajtóra; összerenzen, elpirul s ismét az ablakhoz megy. Nyilvánvaló, hogy nagyon vár valakit... vajjon kit?

Ilon hozzá lép s gyöngéden fölé hajol, míg a gyorsan átmelegedett ruhát felcserepli a jegessel. Béla megérinti a kezét:

— Ilona, ne gondoljon most rám, menjen a völgyégyhez...

Zúdor visszafordul:

— Ilonkám; ma aligha ülünk lakodalmat...

A leány arcát meleg pír önti el s egy önkéntelen fohász tör elő ajkain:

— Hála Istennek! Aztán megragadja az édes apja kezét és reménykedve néz a szemébe s a mit oly régóta visszafajított, az a szó most megcsendül:

— Hát ha nem megyek férjhez soha, soha! az nem fog édes apának fájdalmat okozni?

Mielőtt az apa felelhetett volna, Piri hevesen dobta magát a néjje nyakába:

— Jól teszed, Ilon, jól teszed, ne is menj te férjhez!

Hát ezek mit beszélnek? gondolja Tarczy, s érzi, hogy a ráparancsolt nyugalom immár tűnőfélben van. Zúdor Kelemen csendesen kezdi:

— Gecsy Ödöntől egy levelet kaptam, a mint

Neogrady Antal rajza.

A magam büntetésekül olvasd el ezt a levelet.

kocsirobogás irányába: egy meleg, önkéntlen pillantást, mire egyszerre csak elszápadt és meg-ingva fogódzott egy oszlophoz; rémült tekintete odatapadt egy pontra. A Tarczy Béla fogata épen akkor kanyarodott be a kapun; «Gyöngyöm» maga előtt látta azt a szokatlan nagy zöld halmot, melyet neki elfeledtek bejelenteni s ettől annyira megijedt, hogy egy hatalmas szökéssel egyszerre visszafordult, mire a könnyű kocsi mint valami gyorsan dobott labda a levegőbe repült, aztán odacsapódott a kökerítéshez s összetörve temette maga alá az ifjú bárót.

*

Már dél volt, mikor az orvos kinyilvánította, hogy minden rendben van. Az eltört kart erős kötésbe tette s az úgy összeforr pár hét alatt, mintha soha sem is lett volna baja s azt ott többször el sem lehetne törni; vagy alább, vagy feljebb, de ott nem, hiában is akarnák. Megnyugtatták, hogy egyáltalán nincs ilyen

mondja, nagyon megrendítette a Béla balesete s úgy vélé, ilyen körülmények között szó sem lehet a lakodalomról. Azért most útra kél és majd csak akkor tér vissza, ha módjában lesz egy minden hozomány nélkül való szegény leányt eltartani. Most egyáltalán beadta a lemondását is: elég volt már a papságból ennyi!

— És a komédiából! — teszi utána a nagymama, — mert hát édes gyermekeim, az az ember soha sem fog ide visszatérni.

Piri sikoltó hangon kiált:

— Nagymama! ne mondja ezt, hiszen tudja, hogy én Gecsy szeretem! Megmondtam azt nagymamának... meghalok, ha vissza nem jó!

— Ilon nem ügyelt a hűgára — és ez az első eset, mikor csak magára gondolt, — megragadta a nagymamája kezét.

— Igazán, igazán nagymamám, nem jó vissza a pap?

— Nagymama a kicsire néz, s a teljes meggyőződés hangján mondja:

— A pap azt hitte, hogy ti gazdag leányok vagytok, kötelességem volt megmondani neki az igazat és mondhatom, nem nagyon örült az igazságnak: szegény leány nem kell neki! Így hát elutazott és vissza sem fog térni soha...

— És ekkor a kicsi egy zuhanással végigterült a padlón. Aztán, midőn szobájában magához tért, metsző fájdalom nyilallott át a szívére: a kít szeret, nem jó vissza többé, s aztán a szegénység, hiszen ez iróztató! Hevesen szökött fel, az apja szobájába rohant, az íróasztalról elkapta a revolvert és... és bizony nem rajta mult, hogy a golyó irányt tévesztett. Klárika ragadta meg a karját, mire a féltámadt gyermek egész keserűségét ráöntötte:

— Ezután még inkább foglak gyűlölni, te, te szárnyaszegett liba!

— Én pedig még inkább vigyázok rád és hidd el Piri: egy olyan jellemű férfi, mint Gecsy, nem érdemes arra, hogy valaki... nem érdemes semmire!

— Hallgass! Gyűlöllek!

*

De a Tarezy öntudata nem tért oly gyorsan vissza. Mikor azt hallotta, hogy jegyese meghal, ha a pap vissza nem tér, mert csak azt szereti, olyan súlylyal ütődött szívéhez ez a váratlan felfedezés, a mi életét kockáztatta abban az összezúzódot állapotában. Csak hetek múlva kezdett eszmélni s a mint a homályból apránként bontakozott ki a valóság, egy darabig nem tudta megérteni a dolgot, azután meg nem tudta érteni a saját szívét. Hej! pedig be sokat foglalkozott most azzal. Az álmátlanul töltött éjszakákon, midőn a fülemilék csak neki, egyedül csak neki zengtek azt az édes bűvös dalt, mind csak azon tépelődött, hogy ha Piri nem szerette őt, miért akart minden áron hozzá menni? hiszen neki eszébe sem jutott volna egy olyan gyermeket megkérni. Gyönyörködött az ártatlan bájoságában, de ennél tovább soha sem ment volna.

— Nem értem, nem értem! — kiáltott fel, mikor tudta, hogy magára van. És vajjon a jegyesét nem értette-e, vagy a saját szívét? Hanem azzal is tisztába jött, érezte, hogy a család serti, de a szakadás nem fáj. Piri a túrhatalomság fokozta szeszélyeskedését és ilyenkor mindig megdöbbenve gondolt a jövőre; de férfiasága tiltotta, hogy ő szakítson. Most már megvan a szakadás; aztán mint a hajnali ködön áttörő napsugár, úgy világolt felé egy örömben villanó bájós tekintet és tisztán hallotta az üde hang reménykedő kérdését: «Igazán, nagymamám, nem jó vissza a pap?» Tehát Ilona nem szerette a papot?... Aztán mélyen elgondolkozott és a szíve nagyon fáj: vége, mindennek vége! Most

már csak azt várja, hogy elmeheessen innen messze, messze! Utazni fog... De a mint egyszer innen elmegy, örökre távozott... pedig itt lenni mennyi gyönyör, olyan gyönyör, a mit eddig nem érzett és mégis meg kell szakítani... de vajjon meg kell-e? meg, meg! mert azzal csak nem állhat elő, hogy a míg kellett a a kicsinek, azt szerette, s a mint annak nem kell, nyomban a másikat szereti. Komoly, szent dolog ez, de azért más nem tudhatja és a mi fő, nem lenne benne Ilon sem. Megdőbbsen attól a dolgotól, hogy Ilon felfedezte az ő szerelmét és megvesse. Nagymama az Ilon kíséretében a beteg szobájába lép, leül az ágya mellé és megismogatja a fejét, Ilon megáll az ágy lábánál:

— Hogy érzi magát Béla?

— Köszönöm, most már jól... úgy-e bár, sok mindent összebeszeltem? — Nagymama felelt:

— A fülemilékkel volt megakadva, mindig azokról beszélt...

— Látja édes jó nagymama, úgy is megszoktam már, hogy azok a kis jószágok nekem daloljanak, mintha csak értem zengtek volna egész éjjelen keresztül... nagyon megszerettem... olyan jó volt azt hallgatni...

— Úgy hát hallgassa meg többször is...

— Nem lehet, nem lehet, nagymama!

Igaz, szegény fiú, — gondolja a nagymama és gyöngédtelenségnek is tartotta volna odahívni vissza, a hol Piri van.

Szegény Béla! nagyon szenvedhet, mert nagyon szereti azt, a ki őt oly mélyen sértette. És Ilon a míg így töpreng, szép arcára fátyolszerű árny borul, és benn a szíve mélyén nagyon fáj valami.

A beteg gyorsan épül és egy nap bejelenti, hogy reggel el fog utazni. Nem merik marasztalni, féltik attól a kinos helyzettől, mely okvetlenül beállna a Pirivel való találkozásnál. Eddig ki lehetett kerülni, de majd nem lehéne, ha közös étkezésre kerülne a sor: tehát hadd utazzék el az, a kit Pirin kívül oly szívesen itt tartana a család.

És Pirinek eszébe sem jut, hogy magán kívül másra is gondoljon s magaviselete olyan kétségbeesett és elszánt, a mi nagymamát egy rendszabályra kényszerítette: éjjelenként a Klárika gondjára, nappal pedig Sinkóra bízta unokáját és a fiatal leány s az öreg legény ugyancsak álltak a lest, míg egy napon Piri egész váratlanul így szólt Klárikához:

— Azt mondtad, úgy-e, hogy az az ember nem érdemes semmire?

— Azt.

— Na, hát igazad volt! s magam büntetésül olvasd el ezt a levelet... aztán nem gyűlöllek, nem is tudtam mostanig, mi az a gyűlölet... most már tudom!

Piri forró szerelmének egész tüzeit öntötte abba a levélbe, melyre a Gecsy válasza jött. Elmondta, hogy mindig csak őt szerette s alázatos esdekléssel bocsánatot kért azért a mellőzésért, melylyel tőle elfordulva Tarezyt választotta. Ez csak gyermekes szeszély volt, de magához tért, önként hagyta oda a barát és a paphoz, egyetlen szerelméhez fordult... szóval elmondott mindent, a mit egy heves természetű, szerelmes leány csak elmondhat és Gecsy a rövid válaszában odadobta mindazt, a mit megromlottágában egy sivar lélek írni tud.

Klárika a mint olvasott, piros színét halvány fehérség futotta be:

— Rosz, rozsz ember!

— Na, Klárika, most már biztosíthatod nagymamát, hogy ezért az emberért nem fogom magam megölni: teljesen nyugodt lehet.

És ez a biztosítás Klárikáknak éppen jókor jött, mert már hivatgatják haza; így már nyugodtan távozik, nyugodtan és — boldogan.

(Vége következik.)

SENKI FIA.

Regény. Írta VERNE GYULA.

MÁSODIK RÉSZ.

AZ UTOLSÓ ÚT.

VII.

Hét hónapig Corkban. (Folytatás.)

Vajjon Senki fia zöld ágra jut-e Corkban, Munster tartomány fővárosában? Ez a város nagyságra nézve harmadik egész Irlandban, ipara és kereskedelme virágzó s a tudományos élet is számot tevő benne. No de egy szerencsét próbáló tizenegy éves gyermeknek mi haszna lehetett mind ebből? Talán azért jött ide, hogy a nyomorgók számát egygyel szaporítsa, pedig az ilyen tengerparti városokban amúgy is csak úgy nyüzsgönek a koldusok.

Senki fia Corkba vándorolt, no hát itt volt, a körülmények azonban éppen nem voltak kedvezők arra, hogy szerencséséjét megalapítsa. Egykor, midőn Galwayban a tengerparton kószált, s a midőn a Mac Carthy Pat tengerparti viszonyairól mesélt: lelkesedett a tengerért! Minő bűbájós álomnak tetszett akkor minden... árukkal megrakodva messze földről haza jönni, azt drágábban eladni... Mióta azonban a Trelingar-kastélyt odahagyta, megtanult komolyabban gondolkodni. Bizony nagy idő és nagy szerencse kellene ahhoz, hogy a donegali szegények házában egykori növendékéből hajóparancsnok legyen, oly hajónak a parancsnoka, mely az oceánok hullámain szeli keresztül. Előbb hajóinasnak, majd matróznak, kormányosnak, azután hajóhadnagynak kellene lenni, hogy végül kapitányságig jusson. Hja, most már vége ezeknek az álmoknak. Neki Bobról és Birkéről kell gondoskodnia. Mivé lennének, ha elhagyná őket? Mióta Birk segítségével megmentette a Bob életét, mintegy kötelességének tartotta, hogy róla gondoskodjék.

Másnap megegyezett a kocsmárossal, hogy naponta két pence-t fizet a kis kamráért, melyben egy szalmazsákon kívül alig volt egyéb butorzat. Enni majd ott fognak, a hol a délebed ideje éri.

Ezentúl arra kellett gondolniok, hogy többet keressenek, mint a mennyit költenek, mert különben a drága guineek úgy elolvadnak kezeik között, mint egy darab jég.

Senki fiának Corkban töltött hat hónapi életének minden apró mozzanatáról nem számolhatunk be. A rideg tél bizonyára káros hatással lett volna rájuk, ha olyan edzetek nem lettek volna. A tizenegy éves fiút a szükség csaknem férfiuá érlette. Hajdanában a hardnál semmi-ből is megélt, most volt mégis valamieskéje s így másodmagával nem vészett éhen. Gyakran megtörtént, hogy vacsorára darab kenyéren és egy tojáson kellett megosztotniok, de koldulni mégsem koldultak. Bob most már megértette, hogy a koldulás szegény. Mind a ketten apróbb megbízásokat teljesítettek, csomagokat — néha nagyon nehezeket — hordítottak az utazók után, kocsis szalagálgaltak bérkocsi állomásra.

Senki fia lehetőleg nem költött a Trelingar-kastélyban szerzett bérből. Csak első nap kellett hozzá nyulnia. Bobnak ruhát és cipőt kellett vennie. Hogy örült a fücska, mikor a tizenhárom shillingen vásárolt új ruhát felhúzták. Nem járhatott rongyban, meztől, mikor bátyjával ment az utcán. Ennél többet aztán nem is költöttek a kis tőkéből. Napi keresményükkel kellett beérniük. Olykor, ha erősen korgott a gyomruk, irigykedve néztek Birkre. Bezzeg ő gondoskodott magáról.

Mondotta is egyszer Bob:

— Hiszed-e, hogy szeretnék kutya lenni?

— No, nagyralátó éppen nem vagy — felel Senki fia.

A szobácska bérét naponta megfizették. A kocsmárosnak tetszett a két fücska s olykor-olykor egy tányér meleg levestel lepte meg

őket. Ezt már arczpirulás nélkül elfogadhatták. Senki fia főleg azért nem akart a bérből megmaradt két font sterlinghez nyulni, mert csak várta az alkalmat, hogy valamely üzletbe fektesse. Bob nagyot bámult e szavakra, nem értette. Senki fia aztán megmagyarázta, hogy «üzletbe fektetni» nem egyéb, mint vásárolni és drágábban eladni.

— Valami enni valót?

— Akár azt, akár egyebet.

— Én inkább megehető dolgokat vásárolnék.

— Miért?

— Azért, hogy az ember, ha eladni nem tudja, legalább megehesse.

— Lám, Bob, neked már pompás érzéked van a kereskedés iránt! Csakhogy az a fődolog, hogy az ember olyan holmikat vásároljon, a min haszonnal adhat túl.

Ezt forgatta eszében szünetlenül kis hősünk, egygyel-mással próbálkozott is, még pedig nem siker nélkül. Papírt, plajbászt, gyufát árult eleinte, de igen nagy volt a verseny, azért inkább újságírólásra adta magát a vasúti állomásnál. Ő is, meg Bob is olyan érdekes alakok voltak, olyan ártatlan becsületesség nézett ki a

A kis újságíró.

szemeikből, olyan ügyesen és illedelmesen ki-nálgatták áruikat, hogy kevés úri ember haladt el mellettük, a nélkül, hogy ne vett volna lapot, vasúti menetrendet, olcsóbb fajta útleírásokat. Senki fiának is, meg Bobnak is egy-egy nyitott fedeli szekrénykéje volt, azokban ügyesen sorjába rakták a lapokat, mindeniknek a címe, sőt néha a cím-képe is látható volt. Apró pénzzel is megtöltötték a zsebeket, hogy rögtön visszaadhassanak. Birk szünetlenül mellettök volt; olybá tekintette magát, mintha üzlet-társuk, vagy legalább is segédjük lett volna. Olykor azt is megtette, hogy fogai közé kapva egy-egy lapot, a járó-kelőkkel szembe állott s fel-felugrott, mintha kínálta volna. Máskor a hátán hordotta a szépen sorjába rakott újsá-gokkal telt kosarat, melyre viaszos vásznat terített Senki fia, hogy meg ne ázzék, ha hirtelen eső kerekedik.

Ez is Senki fiának az ötlete volt s nem is megvetendő ötlet. A vevőkre bizonyára vonzó erőt gyakorolt ez a kutya, mely telve hivatalos komolysággal, lépegetett az utcán. Vége volt a vidám ugrándozásoknak, más kutyákkal való verekedésnek. Ha egyik-másik kutya-pajtása közeledett hozzá, vagy a vakmerőbbje rá akart rohanni, Birk komoran visszargatta a fogát. Így aztán nem bántották a négy lábú lapelárusítót. A pályaudvar környékén szóbeszéd tárgya lett a

kis újságírók kutya. Sőt magától a kutyá-tól is kezdettek vásárolni. A vásárosok kivették a kosárból a lapot, az árát pedig belecúsztatták a kutya nyakán lógó perselybe.

A siker felbátorította Senki fiát. «Üzlete na-gyobbitása»-n gondolkozott. Könyveken és la-pokon kívül kezdett gyufát, dohányt, olcsóbb szivarkákat is árulni. Ekkor állandóan egy kis szatócsboltot hordott a hátán. Volt olyan nap is, mikor Birk jóval többet adott el, mint gazdái. E miatt épenséggel nem voltak azok reá felté-kenyek, sőt inkább megdicsérték, czírogatták s jól tartották. A három üzlettárs igen jó egyet-értésben élt s bizony sok család örvendene, ha így megférnének tagjai, mint a két fücska meg a kutya.

Senki fia nem sokára azt is észrevette, hogy Bobban sok jó tulajdonság és tanulásvágy van. A nyolczadfel éves fücska nem volt olyan élel-mes, mint Senki fia, de eleven természetű lévén, gyermeki vidámságát nem igen titkolhatta. Írni, olvasni nem tudott. Senki fiának legfőbb gondja volt, hogy őt megtanítsa, mert a nélkül el sem lehetett, hogy a lapoknak a címét ne tudja el-olvasni. Nagy kedvvel tanult, volt is nem sokára

Ez az igazi nagy hajó.

látzatja. Előbb megtanulta a nagy betűket, azután a kis betűket. Ezután következett a szá-molás mestersége. Bezzeg nehezebben ment ez, de legyőzte a nehézséget csakhamar. Elképzelte már, hogy könyvkereskedő a Senki fia nagy könyvesboltjában, melynek czégtáblája már messziről feltűnik Cork legszebb utczájában. Árulni is ügyesen tudott, a zsebében csomó pence csörgött, mind ő szerelte becsülettel; szívesen adott az utcán csavargó kis gyerme-keknek abból alamizsnát. Nem felejtette el, hogy nem régen ő is kocsik után szaladgált az országútakon.

Senki fia a vele született rendszeret folytan rendes kiadási és bevételi naplót vezetett. Napról-napra bevezette, hogy ennyit meg ennyit fizetett lakásért, ételért, italért, mosásért, vilá-gításért, fűtésért. Minden reggel bejegyezte könyveskönyvébe, hogy mily összeget fordít be-vásárlásra s megcsinálta a kiadási és bevételi mérleget. Értett az előnyös bevásárláshoz, meg a haszonnal való elárusításhoz. Így 1882 végén mintegy tizenkét font sterling lett volna a kasz-szája ha egyáltalában lett volna. De volt egy jó-indulatú kereskedő Corkban, a kinél állandóan vásárolt, ennél helyezte el a pénzét. Hetenkint átadta neki a fölösleget, sőt némi kamatot is kapott tőkésekje után.

Takarékosság, szakértelem egyaránt elősegí-

tették őt abban, hogy kis üzlete felvirágozzék s joggal sarkalta őt becsúgya, hogy üzletét nagyobbita. Ha Corkban marad, bizonyára meg is teszi vala.

De nem ok nélkül hajtogatta ő azt, hogy va-lami még nagyobb városban, pl. Dublinban több reménységgel teheti, mint Corkban. Corkot a hajók csak érintik, az árusere aránylag cse-kély... bezzeg Dublinban... csak hogy Dub-lin olyan nagyon messze van... Miért ne juthatna el oda is az ember. Meglehet, hogy a verebet kiszalasztja a kezéből, a tűzokat pedig nem foghatja meg, ha azt hiszi, hogy álmai mind megvalósulnak Dublinban, de ugyan ki venné zokon a gyermektől, ha álomkép után indul?

Az 1882-ik év tele nem volt kemény tel. Különben is most már az inség nem kényszerítette sem Bobot, sem hősünket, hogy reggeltől-estig az utcákon szaladgáljanak. Hanem az sem volt kellemes dolog, hogy a hideg, szeles napokon hosszabb ideig az utca-szögleteken áldogáljon az ember. Amde ők már ehhez hozzá voltak szokva; nehezőkre esett néha, de meg nem betegedtek, pedig csöppet sem kímél-

VIII.

Az első fűtő.

Így végződött az 1882-ik év. Senki fiának üzleti-naplójában minő változatos, szomorú és örvendős tételek voltak erre az évre vonat-kozólag följegyezve: a Mac Carthy-család ki-üzetése és eltűnése (nem hallott azóta semmit róluk), a Trelingar-kastélyban töltött három hónap, találkozás Bobbal, Corkban való meg-telepedése, kisdud tőkésekje felvirágzása.

Az új esztendő első hónapjaiban még mindig

elénk forgalma volt, de úgy látszik, a tetőpontján túl volt már, jobban nem, legfeljebb gyengében mehet. Ezért hősünk azt forgatta elméjében, hogy más, Córknál nagyobb városban új vállalatot kezd, a mely jövedelméből. Mindig csak Dublinra gondolt. Remélte, hogy adódik majd alkalom e tervének a megvalósítására is.

Január, február és márczius eltelték. A két fiú nagyon takarékos volt, minden pennyt félre-
raktak. Kis tökéjük szemlátomást gyarapodott is. Ekkor kinálkozott egy valóban kecsesítő üzlet számukra. Megserezték egy rőpiratnak kizárólagos elárúrási jogát, mely Parnell megválasztása mellett kardoskodott. A ki venni akart ilyen rőpirat, Senki fiától vehette csak. Nagy szerűen beütött a vállalat. Április elsején, midőn leszámoltak: harmincz font sterling, tizenhatszilling és hat pence volt a kasszában. Ilyen sok pénzük együtt még soha sem volt.

Értesítés t. olvasóinkhoz!

A Budapest tájékoztató kézikönyvét, mely az ezredéves kiállítás alkalmából csinos vászonkötésben mintegy 200 oldal terjedelemben, 40-nél több képpel, Budapest térképével, a kiállítás tervrajz és látványosságai, valamint 10 drb kedvezmény-jeggyel melyek a tulajdonosnak 4-33% engedményeket biztosítanak, t. olvasóink figyelmébe ajánljuk. Eme igen csinos kiállítás könyv utalgatott tartalmánál fogva vidéki és budapesti lakosnak egyaránt nélkülözhetetlen szobakalauz szolgálg. A kalauz bolti ára 60 kr., előfizetőink azonban kedvezményképen bérmentes megküldéssel 50 kron, Budapest térképét a kiállítás tervrajz és látványosságaival pedig külön csinosan borítékoltva 15 kr. helyett 7 kron kaphatják nálunk.

Utánvételes rendelések figyelembe nem vétetnek és ezért legalkalmasabb az összeg előzetes beküldése.

A kiadóhivatal

(Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4.).

A könyv tartalma: Budapest története. — Budapest összes hatóságainak, intézeteinek, egyleteinek, iskoláinak, színházainak, szobrainak, templomainak, nyilvános épületeinek stb. betűsorrendes jegyzéke. — Budapest utcáinak, utainak és tereinek jegyzéke oly módon, hogy azok kezdete és vége, a házszám az érintkezési pontokat adja meg. — Budapest környéke és kiránduló helyei — A közlekedési vállalatok, mint bérkocsik, társaskocsik, villamos- és lovasut, gőzhajók, helyi érdekű vasutak, közszolgák, viteldíj, illetve díj-szabásait. — Orvostanórok, gyógyszeres, iparosok és kereskedők stb. címjegyzéke. — Magyarország ezredéves ünnepélyének és a kiállításnak részletes programja. — A kiállítás megnyitása. — A kiállítás látogatására vonatkozó szabályzatok. — Belépőjegyek árai. — Emlékművek és közintézetek felavatásának programja. — Az eddig, május 2-től október 1-éig kiállításba helyezett ünnepélyek felsorolása. — Tár-sadalmi ünnepélyek napjainak megnevezése, mint: torna, athleta, kerékpár, vívó, regatta, úszó- és lövészeny, továbbá zene és dalművészeti előadások. — Kongresszusok. — Látványosságok. — Vasúti menetdíj-kedvezmények. — Lakásiroda szabályai. — Tömeges, olcsó szállások: 32 és 50 kros szállások, 70 kros szobák. — Utazási és ellátási vállalatok szállodái. — A kiállításra vonatkozó egyéb intézkedések és rendeletek, melyek a közönség érdekeivel kapcsolatban vannak. — Kedvezményjegyek, melyeknek az átszolgáltatása mellett a tulajdonos 4-33% engedményben részesül.

Sokáig alkudoztak egy kis bódéért, mely a pályaudvar közelében volt. Milyen pompás dolog lett volna, ha saját otthonukba költözhetnek vala. Főleg Bob erősködött, hogy béreljék ki. Ujság- és könyvkereskedésük lett volna, melynek főnöke tizenegy, első segéde nyolcz éves volt. Sőt már adót is fizettek volna. Bizonyára fel is virágzik vala az üzlet, mert általános érdeklődést keltettek minden felé. Csak hogy Senki fia ide-oda fontolgatott, számba vett minden körülményt. A Dublinba való átköltözködés nem hagyott neki nyugtot, mintha valami sejtelen sügta volna, hogy ott alapíthatja meg szerencsétét. És mégis... mégis hajlandó volt, hogy Bob kívánságát teljesítse, midőn valami olyan történt, a mi sorsukat egy csapással eldöntötte.

Április 8-án történt, vasárnap. Senki fia és Bob úgy beszéltek meg a dolgot, hogy Queens-

townba rándulnak ki. Erősen kedvük szottyant egy matröz-koresmában reggelizni és ebédelni. — Úgy-e bár, ehetünk ott halat? — kérde Bob. — Meghiszem, hogy ehetünk; még tengeri rákot is, ha szereted.

— En? hogyné szeretném.

A fiúcskák felöltötték ünnepi ruhájukat, fényesre kitisztított cipőiket húzták fel s a vasárnapiasan megkeféltek Birkkel már jó korán elindultak hazulról. Pompás idő volt, a nap csak úgy ontotta alá meleg sugarait, a víz felett pedig könnyű szellő csapongott. A Lee hátán végig sikló gőzösen ülni, már maga is nagy élvezet volt rájuk nézve. A fedélzetén utcai muzsikások, vasárnap-i gökerek mulattatták az utazókat. Bob egészen oda volt a nagy élvezet-től. Nagyszerűen kezdődött ez a nap, ha így is végződik, ugyancsak meg lehetnek vele elégedve.

(Folyt. köv.)

Molnár és Trill új szerkezetű körképe, a Pokol.

Az emberi fantázia legnagyobb alkotása Dante Pókla a városi körkép alakjában látható. Ez a körkép merőben új beosztás látványosság.

Fő részei:

1. A lelkek átkálása az Acheronon.
2. A lebegő lelkek.
3. A tékozlók és fősvények hegye.
4. Dórák és izzó torony.
5. Az égő sírok.
6. Az ember-fák erdeje.
7. A vér folyó.
8. Az égő lábak mezeje.
9. Az ostorozottak.

10. Az aranycsuhás barátok körmenete.
11. A mézárulás.
12. A kigyók földje.
13. A jégvilág.

Megszámlálhatatlan sokaság. Alomvilági tájak. Soha eddig nem látott színházak. A világnak egyetlen, áttetsző színekkel és szabad alakokkal szerkesztett körképe.

Látható reggel 9 óráig egész nap a király-utcai fasor végén, szemben a kiállítás második főkapujával.

Belépő díj 50 kr.

A Városligetbe menő villamos kocsik, omnibuszok és lovasutak kocsik megállóhelye.

A Pokol Gárdonyi G. fordításában a körképéből vett képekkel illusztrálva minden könyvkereskedésben kapható.

Az ára 50 kr.

A nap változó világossága szerint változó színházak! A tüneményes festészetnek legnagyobb s egész világon egyedül álló alkotása.

A Franklin-Társulatnál megjelent.

Orvosi tanácsadó

VÁROSON ÉS FALUN.

Szerkeszti

dr. Lengyel Dániel

Második javítva és bővíve átdolgozott kiadás.

Ára kötvé 1 fnt 50 kr.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A bodrogi 10. számú úgynevezett végardói új átvágás létesítése céljából 89318-9 m³ szárazban fogatatosítandó földmunka és 77757-4 m³ kotrási munkának vállalat útján leendő biztosítása céljából a földmívelésügyi m. kir. ministerium palotájának tanács-termében f. évi július hó 25-én déli 12 órakor nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A szóban forgó munkát tervezete, valamint a kötendő szerződés mintája és az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek, nemkülönben az ajánlati feltételek a s. a. újhelyi m. kir. folyamammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, s ugyanott egyszersmind az ajánlati minta is megszerezhető.

Budapest, 1896. évi június hó 22-én.

Földmívelésügyi m. kir. minister.

dár, táncos leányok, bonczok, igricek és dobosok csoportja.

7. Sátorverő magyarság.

A hárterben a beregi rónaság, Lovácska, a munkási várhegy, a Latorca-folyó, az Istenhegy, Pálhegy, Szarkahegy stb. mérőfeldekre terjedő messze-
ségben látható.

Látható reggel 6 óráig este 10 óráig. Este villamvilágításnál.

Belépő díj 50 krajczár.

kezdték a megvalósulás útjára lépni. 1875-ben vette kezébe ügyét ismert hazafias buzgó-
ságával a felelhetetlen emlékü Rómer Flóris tudós kanonok. A szétszóró munkácsokat, történelmi emlékü darabokat e fardhatatlan és avatott kéz rendezte s történelmi jelentőségüket az egyesület szakközlönye ismertette. Az 1888. évben már tagokban is megszorodott egyesület a megye és város nagyobb pártfogásában részesült. Gyalokay Lajos, kinek érdemei az egyesület fejlődésével együtt nőttek, fölvetette az eszmét, hogy állandó múzeum építtessék. Ugyanez időbe esik a város nagy műveltségű püspökének Ipolyi Arnoldnak halála, a ki százszáz-
reket érő munkácsait a latin szertartású nagyváradi káptalannak hagyta ama kikötéssel, hogy azok egy Nagy-Váradon alapítandó múzeum alapját képezzék. Általános örömmel fogadták a város a hírt, hogy ily méltékű kincsek birtokába jutott, mert a remek kelyhek, ötvösmű-
remekeken, nagy jelentőségű régi okleveleken s

jában történelme lapjain emlegeti László király nevét, e szent királynak napját választotta arra, hogy új múzeumát fölavassa. Az egyesület pedig, a mely semmiből ilyen kincses múzeumot teremtet, megérdemelné az országos támogatást dicsőre méltó működéséért.

Paur Géza.

AZ EZREDEVI ÜNNEPÉLYEK.

A kongresszusok napjai elérkeztek. Most már majd minden másod napra esik egy-egy. Szakegyesületek, országos egyesületek gyűlnek össze s vitá-
ják saját ügyeiket. Most a tanügyi kongresszus tartja nagyfontosságú tanácskozásait, s vele együtt a kongresszuson jelenlevő különböző tanári és tanító egyesületek a magok közgyűléseit.

Az idegenek forgalma nagyon szembetűnő az egész város nyilvános helyein, főképp pedig a kiállítás. A vidék megindult Budapestre.

pedig jul. 3-án kezdődtek s 6-án és 8-án folytatták. Hazánk közoktatásának összes ágai együtt vannak most a fővárosban. Csak egy izben, 1848-ban volt hazánkban ily kongresszus, mely azonban az idő rövidsége miatt, nem volt kellőleg előkészítve, és így nem lehetett nagyobb hatással az oktatásügyre.

A nemzetközi táviró- és posta-kongresszus június utolsó hetében gyűlt össze Budapesten s lerándult az Al-Dunára is, a Vaskapu szabályozásának megtekintésére. Jun. 30-ikára ismét vissza-
érkeztek, s teljes gyűlésre jelentek meg az akadémia palotájában, hol a konferencia állandó helyiségét minden lehető kényelemmel rendezték be. Van a konferenciának külön posta-, táviró- és telefon-hivatala. Kellemes meglepetés érte a konferencia tagjait azzal az emlékekkel, melylyel a japáni misszió kedveskedett, átnyújtván pompás albumát az 1871-től Japánban használt postai értékjegyeknek. A konferencia munkarendjébe beavatottak úgy számították, hogy július közepére elkészülhet az összes határozatokat magában foglaló zárójegyző-könyv. Egyébként a konferencia tagjai, a kik e minőségükben ülészeket Rómában, Párisban, Péter-

ERKEL FERENC SZOBRAJÁK LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE GYULÁN.

Békes Gy. fényképe után.

könyveken kívül mintegy 400 darab kép is van az Ipolyi féle gyűjteményben. A szerény anyagi körülmények között levő egyesület lassanként összeszedte a nemcs cizla gyűjtött adományokat, a melyeknél elől jár Ó felsége a király, Pável Mihály püspök, a káptalan, Bihar megye és Nagy-Várad város s négy év alatt összegyűlt húszezer frt. Ezalatt elhunyt az egyesület vezére, Rómer Flóris, s a rendezés megkezdett munkáját Cséplő Péter és Barlangi Adorján folytatták nagy buzgalommal, Némethy József segédkezése mellett. Ekkor előállt a város jótékony tudós biboros püspöke Schlauch Lőrincz s úgy pénzbeli segélyével, mint egy ingyen telek adományozásával megteremtette az állandó múzeumot, mely Rimánóczy építész terve szerint 1895 novemberben el is készült.

Ipolyi Arnold drága munkácsait, melyek ez ideig a nagyváradi székesegyház karzatán voltak elhelyezve, átköltöztették az új múzeumi épületbe s egyesítik a régi történelmi s régészeti gyűjteményével, melynek rendezésében kiváló érdemei vannak az egyesület jelenlegi titkárnak, dr. Karácsonyi Jánosnak.

Az ájjonnan épült múzeum-épületet, mely a város fő látványosága, ezúttal mutatjuk be képpünkön. Nagy-Várad város, a mely fényes múlt-

A kiállítás igazgatósága az esti órákat is vonzóvá ohajtván tenni látványosságok, ünnepélyek rendezésére készül, melynek színhelye a korzó, a tó vagy az ünnepélyek csarnoka lesz.

Június hóban a kiállítást 655,248 napi jegyes látogató nézte meg; a megnyitás óta jun. 30-ikáig 1,110,511 napi jegyes fordult meg a kiállításon.

A horvátok nagy tömegben érkeznek. Július 2-ikán már a harmadik nagy csoport jött meg, ismét többen ezernél. Két vonat hozta őket Szlavoniából, Verőce megyéből s gr. Pejacevich Tódor és Chavrak alispán vezette.

Amerikai magyarok Budapesten. Az Amerikában élő magyarok megbízásából, egy küldöttség érkezett Budapestre, magával hozván három hatalmas, ércből és ezüstből való babérokoszort, melyeket a Deák-mauzoleumban, a múzeumbeli Kossuth-szobában és Széchenyi emlékére az akadémia-ban egy-egy beszéd kíséretében fognak elhelyezni.

A tanügyi kongresszus. Július elején érkeztek meg a fővárosba a tanügyi kongresszus tagjai. A kongresszussal együtt külön gyűléseket tartottak és tartanak az orsz. középiskolai tanáregylet (jul. 2.), az egyetemes tanítógyűlés (jul. 4.), a tanítóképző tanárok egyesülete (jul. 5.), a kath. és evang. tanítók, s ezenkívül még több fővárosi és vidéki tanítóegylet. A kongresszus a kiállítási ünnepélyi csarnokban ülészek. Előérkezlete jul. 2-ikán volt, ülései

vártott és egyéb világvárosokban, nagyon kellemesnek találják a budapesti időzést, a miben nagy érdeme van Szalay Péter elnökgazgatónak, ki igaz magyar vendégszeretettel gondoskodik a vendéglátó magyar kormány megbízásából, hogy a nemzetközi társaság minél kellemesebb tapasztalatokat szerezzen a magyar fővárosban. A konferencia tagjai a változatos szórakozások mellett élénken érdeklődnek a magyar táviró-ügy iránt is és így minden pénteken a központi táviró főállomáson tesznek csoportonként látogatást, hol Durr Károly igazgató vezetése alatt folynak a szakbavágó bemutatók.

A tanulók a kiállításon. Az iskolai szünidő beállta óta napról-napra érkeznek tanulók a kiállítás megtekintésére, az ország különböző részéből, tanáraik vezetésére. Az összes iskolából rendeznek csoportos látogatásokat, és pedig nemcsak a gimnáziumokból és reáliskolákból, hanem a polgári népiskolák és leányiskolákból is. Számukra a fővárosi iskolákat alakították át szállóhelyekül. A jövő héten 400 bosnyák tanuló is érkezik.

Szent István szobra. A budavári Mátyás-templom környékének egyik díszke lesz Szent István szobra, melyet a templom melletti bástyafalon állítanak föl s látni lehet majd a Dunáról is. Alapkövét Szent István napján, aug. 20-án teszik le. Az

egyházi szertartást Vasary Kolos hercegeprimás végzi.

A trón a kiállításán. Az új királyi trónt, a melyet az ezredévi ünnepek emlékeztetése készítették, s a melyen a király a törvényhatóságok hódolatát is fogadta, nem sokára közszemlére teszik az ezredévi kiállítás történelmi csarnokában. A trón tervét Ybl Lajos lovag, várkapitány készítette. A történelmi csarnok renaissance-csoportjában most magas üveg pavillont emelnek s ez alatt helyezik el a trónt.

A lomnici ezredévi emlék. Az ezredévi ünnep emlékére a Kárpát-egyesület a lomnici csúcs tetejét díszes emlékkövel jelöli meg. Az emlékkövet vasárnap, jun. 28-án áldották meg nagy ünnepélyességgel a budavári Mátyás-templomban.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szulik József költeményei és műfordításai. *Sajtó alá rendezte Lévy Mihály. Budapest, 1896.* Örök igazság, a mit a latin közmondás velős rövid.

riába és Németországba. 1878-ban Ó-Becse választotta egyhangúlag plebánosává s három évvel utóbb Ó Felsége az ábrahmi cz. prépostsággal tüntette ki a kiváló egyházi férfit; a következő évben már mint esperes végezte, hanyatló egészséggel, de nagy buzgósággal bokros hivatalos teendőit, melyek azonban nem lankasztották szépirodalmi munkásságát. «Életének utolsó tizenhét hónapja — mondja Lévy Mihály — nem volt egyéb, mint hosszas haldoklás; de azért munkás kezéből a tollat nem birta kicsavarni a nagy betegség sem, míg 1890 május 31-én délután el nem búcsúzott ettől a világtól örökre». Lévy Mihály Szulik József költészetét részrehajlás nélkül, találon jellemzi: «Szulik vallásos költő volt: de nem abban az értelemben, hogy minden témájára a vallásos felfogást erőszakolta volna; hanem abban, hogy lelkének felbuzdulása költészetének is vallásos színt adott, a mikor ilyen tárgyról énekelt. ... Szulik költeményeiben találunk hangulatot, őszinte érzést, mely feledtetni velünk a technikai fogatkozásokot, melyek pályája elejétől majdnem végéig észlelhetők költészetében». Szulik buzgó műfordító is volt, fordított Tennysonról, Longfellow-

S egy síron tulra néző szép reményben Jónak veszek mindent, mit Isten ad.

Egy-két fohász, vagy egy-két könyv harmatja Még el nem űzi boldogságomat; A fájdalom se rossz — mert Isten adja, S megszerzi a mennyben jutalmamat.

Králjevits Márkó szántása.

Szerb népballada.

Jó Králjevits Márkó — az édes anyjával Iszsa a vörös bort, ősz Jevroszimával; S mikor mindkettőnek elég volt a borból, Králjevits Márkóhoz édes anyja így szól: «Jó Králjevits Márkó — lelkem, büszkeségem, Ne teljék már kedved harczban, öldöklésben! Rossz dolog az, rossz ám: hagyd abba e rosszat Mert hiszen, a mi rossz, jót az soh' se hozhat. En is öreg vagyok, szegény édes anyád, Már meguntam mosni a sok véres ruhát. Vedd elő az ekét, fogd be az ökröket,

A PUSZTASZERI ÜNNEPÉLY: DARÁNYI MINISZTER MEGÉRKEZÉSE PUSZTASZERRE SZAKADÓ ESŐBEN.

Jantyk Mátyás rajsa.

séggel fejez ki: poeta non fit, sed nascitur; de azért az is kétségtelen, hogy a költői tehetség érvényesülésére a viszonyoknak is nagy befolyásuk van. Egyik életpálya elősegíti a költői tehetség kifejlését, a másik hátráltatja, sőt nem egyszer elapasztja. Alig képzelhetünk élethivatást, mely a költői működésnek annyira kedvezne, mint a papi pálya. A nagy misztérium, mely az igazi pap lelkét eltölti; a szeretet örök forrása, melyben a ki szívét megfürdeti, együtt érzi embertársai örömét, bűnját; a természet és magány, mely alkalmat ad a csöndes kontemplációra, — mind oly tényezők, melyek folytonos táplálékot adnak a költői tehetségnek. A korán elhunyt Szulik József is pap-költő; nem erős, nem eredeti tehetség, de fenkölt lélek, nemesen érző szív. Lévy Mihály, ki maga is gyöngéd, finom költői lélek, pár lapon, melyet a kötethez bevezetés gyanánt írt, sok melegséggel rajzolja Szulik József életét és irodalmi működését.

Szulik 1841-ben született Baján. Hajlama és anyja óhajta, a papi pályára vonta; belépett a kalocsai papnöveldebe s 1863-ban pappá szenteltetett. 1869-től mint képezdei tanár Kalocsán fejtett ki buzgó tanári és irodalmi tevékenységét. 1872-ben érseke pedagógiai tanulmányútra küldte ki Auszt-

tól, továbbá német, francia és szerb költőktől. Az értelem, mágond ezeken is meglátszik, de a verselési technika fogyatékosságát is érezzük bennük, talán még inkább, mint az eredeti költeményekben. Azonban nem oly mértékben, hogy élvezettel ne olvashatnók úgy ezeket, mint eredeti költeményeit. Mutatványul a gyűjteményből álljon itt a következő eredeti és fordított költemény:

A reménység könyvéből.

Boldog vagyok — bár róza homlokomra Szép koszoruban lágyan nem simul; De töviset sem érzem panasolva, S miatta fájdalmas könyvem se hull.

Boldog vagyok — mert éltem számos pereze Egy-egy örömmel kínál kedvesen; S én, a mi jó nekem jut, örvendezve Másokkal is megosztom csöndesen.

Boldog vagyok — bár egemen borongva El-elvonulnak a zord fellegek! Mert felhőm szívaványgyal koszoruzza, Jó Istenem, a te édes kegyed!

Boldog vagyok — mert bármi, bármi érjen: Meghajlik szívem, mint a zsenge ág,

Szántás föl a halmokat s a füves völgyeket. Vessd be gabonával, — vessd, — hogy teremjenek Édes anyádnak és tenéked kenyeret! Szót fogadott Márkó az édes anyjának... Igát vet nyakába a szarvas jószágának; Eke elé fogja, kihajítja jó kedvvel. Megmutatja itt is, ki a derék ember! Szánt, szánt — de haj! nem a halmokat, völgyeket, De felforgatja az országút-köveket. Törökök, jancsárok arra jönnek éppen: Hoznak aranyt, kincset három nagy szekéren, Szórájk Márkó felé káromkodásukat: «Hallod, Márkó, ne szántsd fel az országutat!» «Gaz török, ne gázold el a szántásomat!» «Hallod, Márkó, ne szántsd fel az országutat!» «Eb török, ne taposd el a szántásomat!» Megunja Králjevits Márk a török lármát, Kifogja ökreit, kapja azok jármát, És a sok törököt sorban agyon veri. És a három teher aranyat elszedi. Viszi haza vigan öreg ősz anyjának... «Itt van a termésed fiad szántásának!»

Ötven kötet Jókai műveinek nemzeti kiadásából. Ismét tíz újabb kötet hagyta el a sajtót Jókai műveinek nemzeti kiadásából. A költő ötvenéves jubileuma alkalmából rendezett kiadásnak az ötö-

Erdélyi fényképe után rajzolta Paur Géza.

A PUSZTASZERI APÁTSÁG ROMJAI.

dik csoportja ez, s most már összesen ötven kötetet jelent meg a száz kötetre tervezett kiadásnak. Az új sorozat Jókai két legnépszerűbb regényét is magában foglalja, az «Arany ember»-t és a «Fekete gyémántok»-at. Az újabb sorozat nagy becsét mutatja egyébként az egyes kötetek címeinek pusztai felsorolása: 41-ik kötet. «A szerelem bolondjai.» 42. k. «Fekete gyémántok.» 43-44. k. «És mégis mozog a föld.» 45-46. k. «Az arany ember.» 47-48. k. «Enyém, tied, övé.» 49. k. «Virradóra» (Novellák). 50. k. «Föld felett és víz alatt.» «A véres kenyér» (kisebb regények). Irodalmi szempontból is rendkívül érdekes az a két új utóhang, a melyet Jókai «A szerelem bolondjai»-hoz és az «Arany ember»-hez írt, az utóbbiról egyebek közt azt írta: «Be kell vallanom, hogy nekem magamnak ez a legkedvesebb regényem». Nem szükséges, azt hisszük, a magyar olvasókörzségnek Jókai művei e kiadásának megszerzését ismételt figyelmébe ajánlanunk, mindössze arra figyelmeztetjük a könyv-vásárlókat, hogy Jókai műveinek százöttes nemzeti kiadása rendkívül könnyű feltételek mellett részletfizetés útján is megszerezhető és hogy a módzatok felől szívesen szolgál tájékoztatással a kiadás rendezésével megbízott Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-Társasága (Budapest, Váci-utca 1.)

VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK 1896. évi folyam.

A «Vasárnapi Ujság», a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, újabban hetenként egy félúval bővítve, «A Vasárnapi Ujság regénytára» című állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a föl, szintén művészi képekkel van díszítve.

A «Vasárnapi Ujság» a női munkára és diárokra vonatkozó képeket és cikket is ad, s felvékenként művészi becsú nagy képmellékletet, összesen több mint ezer képet évenként.

Az ezredévi ünnepélyekről és kiállításról a «Vasárnapi Ujság» már eddig több mint másfél száz eredeti képet közölt, s még folyvást közöl leíró ismertetéseket és művészileg kivált rajzokat.

A «Vasárnapi Ujság» társalapja, a most már 42-ik évfolyamában lévő «Politikai Ujdonságok», melyet mint az események hí és részrehajlatlan előadója, valódi házópótlónak ismert el a magyar olvasóközönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összefoglalásban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne

mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, s így e lap, kivált vidéken, hol a postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napilapokat is sok tekintetben pótolja. A «Politikai Ujdonságok» állandó ingyen melléklete a «Magyar Gazda» című gazdasági és kertészeti képes lap.

A «Politikai Ujdonságok» újabban mint képes ujság jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egész évre	től évre	negyedévre
A Vasárnapi Ujság	8 frt — kr.	4 frt — kr.	2 frt — kr.
A Világkrónikával együtt	9 • 60 •	4 • 80 •	2 • 40 •
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12 • — •	6 • — •	3 • — •
A Világkrónikával együtt	13 • 60 •	6 • 80 •	3 • 40 •
Csupán a Politikai Ujdonságok	5 • — •	2 • 50 •	1 • 25 •
A Világkrónikával együtt	6 • 60 •	3 • 30 •	1 • 65 •

Az előfizetés bármelyik hónap elsőjéől kezdve eszközölhető.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

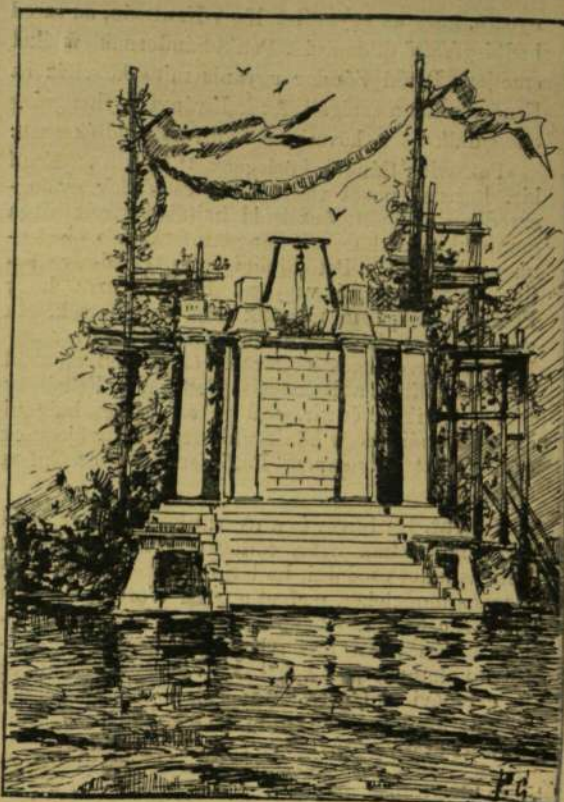
Stefánia-kórház-egyesület, a melynek az özvegy trónörökösné a védőasszonya, e napokban tartotta évi közgyűlését Zichy Ágost gróf elnöke mellett, a kinek megnyitójá után Morlin Imre alelnök terjesztette elő az évi jelentést.

A mult 1885. év folyamán összesen 15,012 bejáró beteg látogatta a kórházat, az intézet ágyain 841 beteg gyermek részcsült ingyen ápolásban, a fizetéses osztályokon 427 gyermek orvosi segítségben. Himlőoltásban 774 gyermek részcsült. Vagyoni tekintetben is szépen gyarapodott az intézet; rendes tagjainak száma 732, tiszta vagyona 324,251 forint. Megállapították a jelen évi költségvetést 32,272 frt bevételi s kiadási főösszeggel.

MI UJSÁG?

A királyi pár nyaralása. A királyi pár julius első napján hagyta el Bécsot. A királyné egy időre Bajorországba, Hohenschwangauba utazott, a király pedig Ischibe, hol a nyár egy részét tölti, s hová a királyné e hó vége felé szintén megérkezik.

László főherceg emléke. Az ágyai erdőben már ott emelkedik a kápolna a szomorú emlékü helyen, hol László főherceg vadászat közben halálosan megsebesült. A berendezést most végzik. A kápolnára alkalmazott fehér márványtáblára e szavakat vésték: «Fiat voluntas tua, sicut in coelo et in terra». A kápolna környékét néhány holdnyi terje-

Erdélyi fényképe után rajzolta Paur Géza.

A PUSZTASZERI ÁRPÁD-EMLEK TALAPZATA.

delemben elkerítették és e területen többé nem fog-nak vadászni.

Ötven ezer korona alapítvány. A debreczeni takarékpénztár fennállása ötvenedik évét érte el, s ennek emlékére 50,000 koronát adott jótékony célokra. Ebből 30,000 korona kamatainak háromnegyed részét szegény ifjak élvezik, hogy magukat külföldön tovább képezhessék kereskedelmi, művészeti vagy iparművészeti és tudományos pályán. A kamatok 1/4 része 1946-ig tőkésítendő, a mikor az alapítvány további sorsa felett az akkor már 100 éves pénzintézet határoz. 5000 frtos alapítvány jut egy Debreczenben felállítandó szeretetházra. Mig az intézmény nem létezik, a kamatokat szegény gyermekágyas anyák kapják. 5000—5000 frtot ad a debreczeni prot. egyetemre és a debreczeni kereskedelmi akadémia felszerelésére. 9000 frttal pedig saját hivatalnokait jutalmazza. Ugyanezen alkalomból megíratta és nagy díszszel kinyomatta 50 éves történetét.

Petőfi emlékezete a hadseregben. A budai Ernő-egyesület, a melynek tagjai a cs. és kir. 48. Ernő-egyalozzered volt katonái, a minap ünnepelte a custozai csatának emlékét, a melyben az Ernő-egzed küzdött. Az ünnepen Bellobradits Lipót nyugalmazott százados, egyesületi elnök azt indítvá-

CSONGRÁDMEGYE DÍSZGYŰLÉSE PUSZTASZEREN.

Erdélyi fényképe.

A sátor előterében Darányi miniszter, Berzeviczy Albert képviselőházi alelnök, b. Vay Béla főrendiházi elnök és gr. Zichy Jenő látható.

nyozta, hogy az egyesület Nagy-Kanizsán, az ezred hadkiegészítő állomásán, Petőfi Sándornak emléket emelt. Petőfi Sándor ugyanis mint köztitkár az Ernő-ezredben szolgált. Az indítványt egyhangúlag elfogadták és a következő felhívást küldték szét:

„Petővics Sándor közlegény 1848-ban az Ernő kir. herceg nevét viselő 48-ik cs. és kir. gyalogezredben szolgált. Acélszöld hajtókát viselt sárga gombokkal. Belőle vált Magyarország későbbi legnagyobb költője: Petőfi Sándor. Mi, Ernő-ezredbeliek, nem kevésbé vagyunk büszkék arra, hogy Petőfit hajdanában magunk közé sorozhattuk. Ma már az egész világ. Mint hajdani bajtársai a nagykanizsai ezredkiegészítő kerületi állomásán, emléket akarunk állítani a Bakancsos Petőfinek. Felkérjük tehát a 48-ik cs. és kir. gyalogezred összes hajdani aktív katonáit, hogy közösenként pénzt gyűjtsenek és hogy azt a budapesti Petőfi-emlék bizottsághoz átküldjék.

A divat. Ha hűvös is a nyarunk, a hölgyek azért híven kitartanak nyári toilettéjük mellett, a mit nem is lehet csodálni, ha látjuk azokat a csabítóan elegáns modelleket, melyet a bécsi Worth, az ismert *Dröcoll* cég készített az idei nyári időnyire. Alkalom adtán talán lesz alkalomunk képeken is bemutatni néhányat ezek közül. A *Dröcoll* cég különben az ezredévi ünnepekre is sok főúri hölgyeknek készített díszmagyar öltözékeket, melyek egyaránt kitértek fényességükkel és előkelő ízükkel.

HALÁLOZÁSOK.

Lajos Fülöp Károly RAFAEL, nemoursi herceg, elhunyt június 26-án Versaillesban 82 éves korában. Lajos Fülöp francia király második fia volt, kinek elűzése után 1848-ban családjával együtt Angliába menekült, a hol 1871-ig maradt, és azóta ismét Franciaországban élt. Holttestét Dreuxbe vitték.

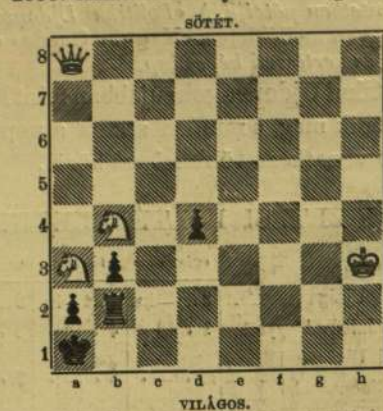
BEECHER-STOVE asszony halálát jelenti július elsején egy New-Yorkból érkezett távirat. Az ötven éveseknél világhírű nevet szerzett neki „Tamás bátya kunyhója” című irán-regénye, melyben az amerikai rabszolgák helyzetét festette. Regényét minden műveltebb nyelvre lefordították, elterjedt az egész földkerekségen rövid idő alatt és nagyban hozzájárult az emberbaráti és politikai mozgalom felébresztéséhez, mely az Egyesült Államokat fegyverbe állította a rabszolgák felszabadítására. Az elhunyt írónő 1812 június 14-dikén született Litchfieldben, a hol atyja lelkes volt. 1836-ban férjhez ment Stove professzorhoz, a kinek a nevét léánykori nevével egyesítette könyvein. Híres regénye 1852-ben jelent meg és színművékké is feldolgozták.

Elhunyt még a közelebbi napokban: Várdi Szabó János, az egykori m. kir. udvari kancellária nyug. tanácsosa, az ötvenes években Bihar megye főnöke, 69 éves korában, Debreczenben. Az elhunyt kitűnő heraldikus híreben állott és rengeteg adatot gyűjtött össze a hajdu- és bihar megyei nemesi családokról. — Csizsar László, bányász-váraljai ref. lelkész, 54 éves korában. — DONHOFF SZILÁRD, magyar államvasúti felügyelő, érdemes tisztviselő, Budapest. — Bethleni BETHLEN JÓZSEF gróf, nyug. honvédtábornagy, 74 éves korában Budapest. — KLEBOVICS LÁSZLÓ, 1848–49-es honvéd, ügyvéd, 67 éves, Német-Bogánban. — Kápolnai PAUER LAJOS, hajóskapitány, a budapesti csavargózs-vállalat felügyelője, a gőzhajózási tisztviselők egyesületének elnöke, 45 éves, Budapest. — VERNES GYÖRGY, földbírtokos, Somogy megye törvényhatósági bizottságának tagja, 61 éves, Túrkevény. — BORSY KÁLMÁN, kir. közjegyző, 60 éves, Gyöngyösön. — ZNOJEMSKY NÁNDOR, színházi karnagy, 50 éves, Szegeden. — NAZIMCEKY SZILÁRD, nyug. adótárnok, 74 éves, Lőcsén. — SZÉMMANN FERENCZ KÁROLY, nyug. alezredes, 74 éves, Kassán. — BALINT KÁROLY, műmalom igazgató, 66 éves, Bártfán. — REITER MÁRK, magánzó, Budapest 71 éves. — IFJ. GRUSS SÁMUEL, 37 éves, Budapest. — SZABADY KÁLMÁN, 22 éves, Nagy-Atádon. — AJTAY GÉZA, vajdasdi Ajtay Géza és neje, érsekújvári Gyarmathy Anna kis fia, Gyarmathy Zsigánénak, a jeles írónőnek unokája, másfél éves korában Bányfő-Hunyadon.

Ötveny PÉTERKY BERNHARDINE, asszony 75 éves korában, Budapest. Püspöky Emil, a főváros közéletéből ismert előkelő ügyvéd és anyját gyászolja az elhunytban. — ÖZV. SZENTMIRŐSSY GUSZTÁVNA, szül. Török Zsuzsanna, 68 éves, Tamásfalván. — SIPEKI BALÁZS IZABELLA, váci lakos, Nógrád megye legelső és sipeki földbírtokos, 50 éves korában, Vácson. — PETROVICS LÁSZLÓNÉ, szül. Jungk Vilma, életének 40-ik évében, Visegrádon. — VÉN MIHALYNÉ, szül. Bong Borbála, ref. pap felesége, 38 éves, Békfalván. — FÜLBER BELÁNÉ, fővárosi tanító neje, Szatmecz János debreczeni kir. táblai bíró leánya, Debreczenben. — FORNÉZ GYULÁNÉ, szül. Döszeghy Piroksa, élete 27-ik évében, Feleden. — ÖZV. GRÖSZ NAGY JÓZSEFNÉ, szül. Fischbein Amália, 66 éves, H.-Szoboszlón.

SAKKJÁTÉK.

1959. számú feladvány. Würzburg O.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Hibaigazítás: A multheti 1958. sz. feladványban c2-on sötét futár áll.

Az 1947. számú feladvány megfejtése Keidanski H.-tól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Ba3—c3 — 4a—c3: 2. — 4d5—c4
3. d3—d4 — c3—c2 (a) 4. He8—d6+ — Kc4—d5
3. Ha8—b6+ — K lép 4. Ha8—c7 mat.
4. He8—d6 — 7 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Sárospatakon: Gerecs Károly. — Kecskeméten: Balogh Dénes. — Vaskapun: Balassa Zoltán. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 25-ik számában közölt képtalány megfejtése: Csak a szerénynek nem hoz vágya kint.

Heti naptár, július hó.

Nap	Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
5 Vasárnap	D. 6. J. sz. v.	23 F. 6. Agripp.
6 Hétfő	Izsaiás pr.	24 Sz. Iván sz.
7 Kedd	Vilpolt	25 Febrónia
8 Szerda	Kiljén	26 Th. Dávid
9 Csütörtök	Antónia, Lukr.	27 Sámson
10 Péntek	Amália	28 Cyrus, János
11 Szombat	I. Pius, Eleonóra	29 Péter és Pál

Hold változás. Újhold: 10-én este 8 ó. 51 pkor.
Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Fouland-selymet 60 krtól 3 forint 35 krig méterenkint — japáni, chinai, stb. a legújabb mintákkal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg-selymet 35 krtól 14 ft 65 krig méterenkint sima, csikos, kockázott mintáztatottak, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázattal) a megrendelt ár postabér- és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (os. k. udv. szállított selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6571

RAJECFÜRDŐ
A KARPATOKBAN
(női specifikum).
Vasas, timos hévíz és vasfürdő. Újonnan berendezett hidegvízgyógyintézet.
Szemesfürdői Kellert rendszer szerint. Szénasavas vasas gyógyfürdő.
Posta, távira. Vasúti állomás: Zsolna; onnan kocsi egy órányira. A t. közönséget kérjük, az érkezést előzetesen tudatni. Prospekt kérésre küldünk.
Azt igazgatóság.

Vannak hágyóházak, hágyódara és kősvány-bánalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek harutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a Lithion-ferrás
Salvator
kittinó sikerrel rendelve lesz.
Hágyóhajtó hatása!
Kellemes íz! Könnyen emészthető!
Kapható ásványvízforrásokban és gyógyszerárakban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.
Budapestben, főraktár Edesutya L. uránál.

Az ásványvizek királya
Dorszéli Dorviz
BUDAPESTI FŐRAKTÁR
FRUM ISTVÁN utoda
WERNER ADOLFAL
VI-Eötvös-utca 48.
MINDENÜTT KAPHATÓ!

„EGYETÉRTÉS” POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1896. XXX. évfolyam. Kossuth Ferenc, felelős szerkesztő. Ismunkatára.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmaradott, új előzeteseket szerezzen, hanem mindenkor kelet szívrovaon álló közlemlényit, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításait által iparkodik régi, jó hírnevét mint hazánk legjobb napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előzetesét kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradandóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja annyi közlemlényt tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalán jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12–20, illetőleg a kisebb alakban számíttva 36–60 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeknek egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai a nemben a legteljesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely a tudósításokat minden pártizeneitől olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kiténő regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világrodalom remekéből válogatva előrangú műfordítók fordításában. Az egy év alatt kiténő regények 400–500 nyomtatott ívré, vagyis 40–50 rendes regénykötetébe rúgnak. Ily 40–50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közéletünk kiténősei és előrangú publikisták által írott vezércikkeit és egyéb politikai közlemlényeit, bő hírvorait, eredeti táviratát az ország és a világ minden részében levő saját levelezőtől, továbbá a vasútiállomásokon megjelenő egy-egy szaksajtót pótló „Irodalom”, „Tanügy” és „Művészet”, ezimá országos hírű rovatokat a végül az Egyetértés legjobban informált közlemlényei, ipar és mezőgazdasági rovatát és megbízható tözsedai tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

Mindenek előnyök dacára az Egyetértés előzetesét ára a legmérsékeltőbb:
Egész évre — 20 ft —
Fél évre — 10 —
Negyed évre — 5 —
Egy hóra — 1 — 80

Előzetesek legelőszérűben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intézendők.

Legjobb és leghíresebb pipere holgyor: a
LA VELOUTINE
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATZERESZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

ŐS BUDAVÁRA

a főváros legelőkelőbb látványos mulatóhelye

(a kiállításal kapcsolatban)

május 1-én megnyit.

Nyitva délelőtt 10 óráttól reggelig

Bérletjegyek az évadra 6 ft.

Kaphatók: Ős Budavárban (állatkert). Előjegyzethető

„Millennium” utazási és ellátási vállalatnál (Gizella-ter 4.), valamint a Telefon-Hírdőző városi irodájában (Andrássy-ut 80.).

Páris 1889. Kiténtetve Brüsszel 1891.
Genf 1889. Bécs 1891.
1893. Chicago. Magdeburg. London 1893.

Egyetemes gyomorpor

Barella P. F. W.-tól Berlin SW., Friedrichstrasse 320, a francziásorsági orvosi társulatok tagja. Orvosilag legjobban ajánlatik. Rendkívül sikeres, még idült gyomorbajoknál is. Szállít próbára ingyen, csupán a viteldij megtérítése mellett, berlini főraktárból.

Ausztria-Magyarország számára egy doboz ft 1.60

Raktár:

Budapestben: Török József gyógyszer.
király-utca 12. szám.

Magyar kir. áll. mvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. áll. mvasutak igazgatósága az 1897. évben, esetleg további két évben szükséges 40,000 méter-műszaki kovácszón, szorokfáklya szükséglet szerinti mennyiségben, 16,000 méter-műszaki kovácszón, 2600 méter-műszaki lenolajkenőcsre és 1000 méter-műszaki részaléz szállítására eszmel nyilvános pályázatot hirdet. Az invenként 50 kros okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1896. évi július hó 18-ának déli 12 óráig a magy. kir. áll. mvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán oda küldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is. Bónatpénz gyanánt az ajánlt anyag értékének 5%, legkésőbb 1896. évi július hó 17-ének déli 12 óráig a magy. kir. áll. mvasutak budapesti főpénztáránál letendő. Szállításra nézve mérvadó és kötelező a 129381/91. sz. általános szállítási és az illető anyagokra vonatkozó különleges feltételek. A szállításra vonatkozó egyéb részletek módoszatok az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségknél és a hazai kereskedelmi és iparkamráknál megtekinthetők. Ezen részletek módoszatok leírása az ajánlatot tenni szándékozókknak a fentnevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik. Budapest, 1896 június hóban.

Az igazgatóság.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellentét az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzölésnek alkalmazatik közönségnél, eszmal, fagyazgatásnál és megülekésnél és az orvosok által bedörzölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártók Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziaszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegekben árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerár Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatosan legyünk, mert több kisebbbértéknél utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy nélkül mint nem valódi ártatlansá vissza.
Richter F. Ad. és társa, csa. és kir. udvari millit, Budapest (Thüringia).

Buziás
első rangú gyógyfürdő.
Füldőidény:
május 15-től október 1-ig.
Világűrű
lápfürdők és aczélförások
használó a Spa, Pyrmont, Schwalbach és pywarthi aczélförásokkal, kittinó meleg és hideg vasaczélfürdővel, moor- és ásványfürdőkkel, túlkör-fürdővel és uszodával. Hidegvíz-gyógyintézet és massage.

IVÓKURA
kittinó eredménnyel verszegénység, idült gyomor- és bélhurut, homok, kő- és vesebaj, méh- és hüvelyhurut, vérzési rendellenességeknél, magtalanság, idegbetegség, bujakór, csúsz, közsvény és fejfájásoknál stb. Buziás gyógyfürdő vasúti állomás: Temesvár út. — Társaskocsik az állomásnál. Állami hivatalnokoknak kedvezmény. Pazar villamos világítás a 80 holdnyi évszázados parkban. Fördő-zenekar. Előrendű konyha és kávéházi italok. A fürdőn állandó hírneves nőgyógyász van. Mérsékelt árak. Ismereteseek kívánatra ingyen és készségesen szolgálnak. Fürdőigazgatóság BUZIÁSON, a hova a szobamegrendelések küldetni kértnek.

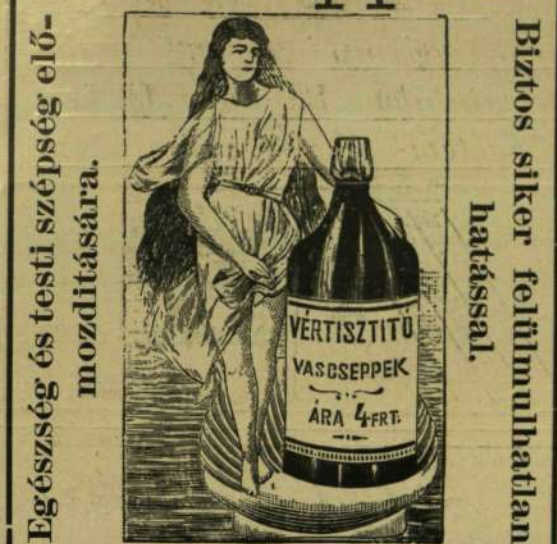
GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSULAT

BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, aczél- és fémöntvényeket építkezési és gépészeti célokra vízvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, órlóhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési cikkekkel. — Alagcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, cölöpverő gépeket, anyagszállító kocsikat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és mindenemű zúzógépek.

Vértisztító vascepppek.

Ezen vértisztító vascepppek kittinó és bántulatos hatással vannak: aranyeres bántalmaknál, görvélőkóránál, sárgaság, vízkórás, verszegénység, különösen nők és kis leányoknál, gyomorgörös, fűlő közsvény, fűfűzés és minden más hasonló betegségekknél; leghatásosabb eredménnyel bírnak a bőr finomítására és külön szépségre, és újra felélesztik az evés és ivás utáni vágyat. Biztos és soha nem csáló óvszert képeznek minden járványos kór és betegség ellen. Egyedével sokkal nagyobb azon esetek száma, melyekben a vértisztító vascepppek csodás erejüket sokszoros próbák által bebizonyították, semhogy azokat mind elősorolni lehetne; annyiról meg lehet győződve mindenki, hogy bármely alkalommal siker nélkül bevenni nem fogja. Ezen kittinó hatású vértisztító cseppek kaphatók **Schneider József** gyógyszer-egyedül Resicán 15. sz. (Délmagyarország).
Egy üveg ára 4 forint.
Szétküldés postautánvétellel.

MATTONI-FELE ERZSÉ-SÓS-FÜRDŐ BET BUDAPEST- KELENFÖLD

Idény május 1-től szept. végéig.
Keszérű források. Ivó és fürdőgyógymód.

A gyógyhely fürdői, esetleg ivótorrasi kittinó eredménnyel alkalmazhatók: 1. Bármió okok folytán keletkezett lobos izmádmányoknál. 2. Női bajoknál, különösen metritis chronicaknál; méh körül és hashártyalob után visszamaradt izmádmányoknál; a méhnek helyzetváltozások, nemkülönben daganatok által előidézett izgatottsági tüneteknél; hurutos állapotok és tisztulási zavarnál stb. 3. Az alhasi szervek bántalmainál: májbajok, szokványos székrekedés, stb. Zeirkóránál. 5. Közönségnél, stb.

FÜRDŐ-ORVOS: Dr. BRUCK JAKAB,
az orsz. közegészségi tanács r. k. tagja.

Egészseges felváz, fél gránýira a fővárostól, kényelmes lakások, jó vendéglő, zene, kád- és márványfürdők, különféle ruhanykészlőkekkel. — Rendes társaskocsi-közlekedés.

A kocsiállomás helye: Ferencz József-ter, a régi Lloyd-épület előtt.

A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosításul szívesen szolgál

Mattoni és Wille
Budapest.

6707

Salzerbad gyógyhely.

Tulajdonos Ebcski Tihanyi Dénes.
Egyedül konyhasó, Glaubersóforrás Bács és Budapest között, teljesen berendezett hidegvízgyógyintézet, elektromos kettős fürdő, első-ánszt. Hainfeld állomástól 11 kilométer, Rohrbachtól 8 órái kocsiút, a gyógyúri Salzerbadban. Legújabb berendezések mindenféle gyógykezelésre. Gondos orvosi kezelés. Kiténő ellátás. Erdekess tartózkodás, hangversenyek, lawn-tennis, kuglizók stb. Mérsékelt árak, zene- és gyögyűj nines. Fürdőzenekar a Raimund színház zenekara. Minden közelebbi a fürdőközönség által ismeretéseknél ingyen és bérmentve.

Emlékezet. Lakezimváltozás.

Folytonos fokozódott tudakozódások emlékeztető-oktatásomban való résztvevését, kénytelen voltam irodmatul. 1-jétől fogva nagyobb helyiségekbe (München, Finkenstrasse 18.) átteni és kérem a t. közönséget erről szíves tudomást venni.
Poehlmann Kristóf Lajos.

A „Leipziger Tageblatt”. 1896 május 28-dikáról keletkezett 206. számában írja: „Emlékeztető. Szabályai és ezek alkalmazása a gyakorlati életre, Poehlmann Kristóf Lajosától Münchenben. Hogy az emlékeztetőnek ereje és rugóknysága nemzedékről nemzedékre folytonos hanyatlásban volna, sokszor emlegetett, de jogtalanul pusztul. E sajtószert és figyelemreméltó „Emlékeztető” szerzője teljes hozzájárulással, midőn azt állítja, hogy emlékeztetőnk még ugyanazon felvételi és reprodukálóképességgel bír, mint a korábbi nemzedékek, csakhogy hiányos figyelmünk és gyakorlatunk folytán az el van hanyagolva. Nem a szellemi tehetőség, hanem az emlékeztetőnek előző szorgalmasabb gyakorolt iskolázása lett csekélyebb és ez okozza a fogékonyságunk, a szellemi képességek legfontosabb faktóráinak mindjohabban való sajnos eltűnését. Elcs, világos és szigorú logikával magyarázza szerző az emlékeztető fogalmát és kiterjeszkedik annak működésére, teljesítésére egészen test és elme által, valamint az emlékeztet iskolázásának észszerű bevezetésére. Számos leczkőben ad a szerző oktatást, hogyan lehet a kíváncsi eredeti emlékeztetőt által az emlékeztet iskolázását, erősséget és biztonságát megszerezni és a szó- és tárgymemleketben egyforma módon participálni. Emlékeztet-leczkői kiterjeszkednek az emberi tudás és cselekvés minden terére, u. m. nyelvek, csillagászat, végzészet, fűvészet, bonczat, orvostudomány, jogtudomány, földrajz, keletészek, hallás-émlékezet, mértan, könyvvezetés, szónoklatok, egyházi beszédek stb. Az új emlékeztet-módszer — ha szabad az eredeti írástól annak nevezni — a legelhatóbban ajánljuk. Megérdemli a legteljesebb figyelmet. Woenig Ferencz.”
Prospectusul, számos bizonyítvány és bírlatokkal díjmentesen szolgál:
Poehlmann L., Weinstrasse 6. (Július 1-jétől: Finkenstrasse B/18.) Münchenben.

SZÖRVESTŐ POR (Poudre dépilatoire)

BRÜNING G. C.-től, M. m. Frankfurtban.

Elismert legjobb szörvesztő szer, méregmentes, egészen ártalmatlan, a leggyengébb bőrt sem támadja meg, onnélfogva hölgyeknek kívánatos ajánlatik. Hatásos rugóknál és tökéletes. Egyetlen szörvesztő szer, mely orvosilag ajánlatik, a melynek Orszórszágba vitelét a szentpétervári orvosi hatóság megengedte, s mely az antwerpeni világkiállításán az ottani Musée commercial de l'Institut supérieur de Commerce által elfogadva és kiténtetve lett. Egy üvege 1 ft 75 kr., a hozzávaló ecet 12 kr.

Raktár: Budapestben, TÖRÖK J. gyógyszerárban, Király-utca 12. szám.

BUDAPESTI CZÉGEK.

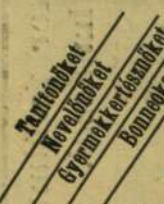
LATZKOVITS A.

BUDAPEST,
IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
Cs. és kir. szabadalmazott fehérmű-gyáros
ajánlja
uri divat- és fehérmű-újtonságait.

Levélbéllyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapest, IV., Régi posta-u. 5.
Alapított 1876.
Veszek! Eladok! Cserélek!

Hirdetések felvételnek
a „Vasárnapi Ujság” kiadó-
hivatalában, Budapest, IV. ker.
Egyetem-utca 4. szám alatt.

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félemelet).

A Franklin-Társulatnál Bud-
apestben megjelent, és minden
könyvkereskedésben kapható:

ARANY KINCSTAR

Népszerűtlen tanácsadó
minden család és háztartás
számára.

Szerkesztette
BENICZKY IRMA.

Második kiadás.

Ara füzve 80 kr. Kötve 1 frt.

A Magyar Asphalt

részvény-társaság
Budapest, Andrássy-út 30

elváallja földtőlás mellett
legelőcsőbban

asphalt-burkolatok

fedtetését és

nedves lakások,
pinczék, stb. gyökere
száraztatását.

Telefon.

MARGIT-CRÈME

hírneves, az elegáns hölgyek által
használt arczcrème (nem zsíros ke-
rmes) rövid idő alatt ifjítja és szépíti
az arczot, eltávolítja az arczról minden-
nemű börtisztatlanságot.
Egyedül szer szeplo, májfoltok,
patánások, bőrtáka (mitesser) ellen.
Bámulatos hatás abban rejlik, hogy
a bőre kenve az által rögtön fölve-
tetik és ez okozza azon csodás átala-
kulást, hogy szeplővel vagy májfol-
tokkal teljesen fedett arcz 3-4 nap alatt alabástrom
fehérré lesz.

Mivel nem zsíros — nappal is alkalmazható, — a crème-
vel bekent bőrön a hölgy por remekül tapad. Ara 50 kr. 1 frt.
Margit-szappan ara 25 kr. — Margit-hölgypor,
róssa és crème színben ara 60 kr. — Mar-
git-fogpép 50 kr.

FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza,
Aradon, Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár BUDAPESTEN, Török József, Király-utca.

Kinek van szeplője?

vagy bármilyen folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biz-
tonsággal fordulhat annak eltüntetésére végett a világghírű

Serail arczkenőcshez,

mely nemcsak eltávolít mindenféle börtisztatlanságot,
hanem az arczbört vakító fehérré, tisztává és üdövé
teszi. — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve
1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerész ur-
nál és minden magyarországi gyógyszerházaiban.
Rozsnyay Mátyás gyógyszerész, Aradon.

A SZÉPSÉG ÁPOLÁSÁHOZ.

Eddig el nem ért
HATÁS.

KIELHAUSER H.

folyékony

Glycerin-Crème

ártalmatlan anyagokból készült sí-
került vegyületek, mely nemcsak a
bört finomítja, hanem tényleg
az ifjú üdőséget eleveníti és azt
állandóan fenntartja. Legjobb övszer
levegő, szél és napsütés ellen
eltávolít napfoltot, szeplőt,
májfoltot és minden más börtisztatlanságot.

Glycerin-Crème-Szappan

kiváló enyhe, bárszyszerű bőrt idéző. A Glycerin-
Crème használatánál ajánlható a

Párisi Hölgypuder

a legártalmatlanabb puder, a hirt szép fehér színre
festi az arczot és azt simán és szárazon tartja.

Hamisított párisi hölgypudertől és
Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak az
a valódi, melyen a címképen, valamint a
leírásán a mellékelt védjegy van.

Raktár minden gyógyszerházaiban és illatszer-üzletben.

Magyarországi főraktár: TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszertára Budapest, Király-utca 12.

Kathreiner-féle KNEIPP-MALÁTA-KÁVÉ

Mindenütt kapható - ½ kiló 25kr.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legjobb és legújabb
SAVANYÚ-KÚT

Emlékező tehetség.

Mikor a közönség figyelmé először irányult „Poehl-
mann emlékeztető”-ra, majd mindenki a fejét ráta,
nem akarván hinni, hogy valóban lehessen oly utasítást
találni, mely szerint az emlékeztető a legmagasabb hat-
ványig természetesen lehessen emelni. A hallás-
emlékeztető-kiművelése és pontos felhasználása
folytán a tanulmányozásnál jelenleg túlsúlyban szemek
megfelelően terjedő szorgalmasan mellett bizonyára a
legtöbb körben figyelemre méltó. De a többi érzék
kiművelését és értékesítését sem hagyta Poehlmann
figyelmén kívül. Mindenkinél a ki minden tekintetben
megbízható emlékező tehetséget akar szerezni, Poehl-
mann emlékeztető-tanát a legjobban ajánlhatjuk.

Tervezetet ingyen küld: Poehlmann L., Weinstrasse 6.
(Julius 1-jétől: Finkenstrasse B/18.) Münchenben.

Villámhárító Villámhárító

Kitűnő szerkeszt, szolid kivitel biztosítva, mindennemű csúszá-
sól távol tartva és telefonon, valamint villanyvilágítás-be-
rendezéseket és erőátviteli munkákat olcsón eszközöl.

DECKERT és HOMOLKA

Gyár: VI. Isabella-utca 23. BUDAPEST, V. Dorottya-utca 8.
Prospektusok, költségvetéseket és képes katalógusokat ingyen.

Plasticon, Andrássy-ut 69.

Igen tisztelt asszonyom!

Mélyen tisztelt uram!

Kötelességünket teljesítjük, ha tisztelettel ér-
tesítjük, hogy a régi műcsarnok palotájában,
Andrássy-ut 69. szám, a hol a „PLAS-
TICON” vállalat mutatja be az ő művészies
látványosságait, megnyitották a

KALIFA tündérkertjét.

Az ezeregy éj csodás regéi írják le a költői mű-
vészetnek ezt az alkotását. A szemnek káprázatos
látványossága ez a kert. Pazarul ékesítve keleti
növénnyel, illatos virágokkal.

A Kalifa tündérkertjét

és a „PLASTICON”-t
nézze meg mindenki!

Budapest, 1896. évi május hó.

„PLASTICON”, a műcsarnok
régii palotája, Andrássy-ut 69.

Lesoványodásra s egyidejűleg az
egészség erősítésére 2 hónapig vendő
a dr. Hlyn s dr. Duchesne-Duparc klin.
tanár, becsületrend lovagja — megfigyelése
után Boisson gyógyász. által készített „per-
sa-pilula”, vesiculosisnevel előállított növ. készítmény.
Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével bér-
szállít egy palackkal: BOISSON, 109 rue Mont-
martre, Paris

BUDAPEST,
Gyár
Külső Váci-ut 1549.
Városi iroda
Erzsébet-tér 10. sz.

ROESSEMANN és KÜHNEMANN GÉPGYÁRA.

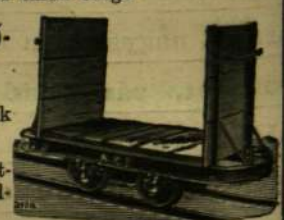
Különlegességeit képezik:

I. Koppel Artur-féle keskenyágú vasutak,
mezőgazdasági, erdészeti, bányászati, ipari, építkezési
és egyéb célokra, kézi, ló-, gőz- és villamosüzemre.
A kiállítás körüli közlekedő villamos
vasut a cég gyártmánya, a villamos berende-
zés Ganz és társa cégé.

II. Sodronykötél, függő-
és síkló-pályák

saját szabad. rendszerünk
szerint.

Képes árjegyzékek és köl-
tségvetések ingyen szolgál-
tatnak.

28. SZÁM. 1896.

BUDAPEST, JULIUS 12.

43. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt. Kétféle előfizetés: a postai-
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt (télvire — 6 •. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 5. — meghatározott vidéki) is csatlakozhat.
télvire — 2.50

JÓZSEF ÁGOST FŐHERCEG ÉS NEJE.

MARTONVÁSÁRI KASTÉLY — mióta régi urai, a
gróf Brunswickok elhagyták — elhagyatva
állott, az övező park százados tölgyeitől
körülve, melyeknek lombjai visszatükröztek
a park tavában, hol a hatyúk csendesen, zavar-
talanul uszkáltak le s fel. A tetőparkányzat di-

szítményei között fészket raktak a verebek, men-
helyet talált a bagoly s kényelmes otthont a de-
nevér. A földszinti márvány szalon régi bútorait
belepte a finom por, melyet csukott ajtókon s
ablakokon át apránként beszírt a szél.

Alegutóbbi tavasz beálltával azonban nagy vál-
tozások történtek. Kőművesek, ácsok telepedtek
le, lekaparták a repedezett vakolatot, tatarozták,

javitgatták, esinosították a falakat, tetőket; kár-
pitosok, asztalosok serénykedtek szorgalmasan
a belső teremben.

A park elhagyott útjait is rendbehozták; ügyes
kezü kertészek hamarjában csudát műveltek itt;
a térs istállóiban telivér hintólovak s félvér
nyergesek ropogtatják a márvány jászlakban
abrákjakat, a folyosókon inasok, a konyhákban

Strellsky fényképe után.

Strellsky fényképe után.

AUGUSZTA FŐHERCEGNŐ, JÓZSEF ÁGOST FŐHERCEG NEJE, MAGYAR DÍSZEN.

JÓZSEF ÁGOST FŐHERCEG.